บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครู ผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ผู้นำและภาวะผู้นำ
   - 1.1 ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ
   - 1.2 ลักษณะของผู้นำ
   - 1.3 ทฤษฎีผู้นำ
   - 1.4 ผู้นำกับการบริหาร
   - 1.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษา
2. การวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.4 ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.5 กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.6 การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้
   - 2.7 ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.8 การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.9 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการวิจัยในชั้นเรียน
   - 2.10 การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
   - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ
   - 3.3 1. ผู้นำและภาวะผู้นำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1. ผู้นำและภาวะผู้นำ

1.1 ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ

ผู้นำและภาวะผู้นำ นับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาในองค์การ ที่จะทำให้บางคนชนะใจลูกน้อง จนทำให้เกิดความทุ่มเททำงานอย่างเต็มที่ในขณะเดียวกันก็ทำให้ลูกน้องเกลียดจนกระทั่งขับไสไล่ส่ง มีผู้ให้ความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำแตกต่างกันดังนี้

ความหมายของผู้นำ(Leadership) มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "ผู้นำ" ไว้ในลักษณะต่างๆ กันดังนี้

จรรยา มานิตกุล (2537 : 95) กล่าวไว้ว่า ผู้นำหมายถึง ผู้ได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับคำยกย่องให้เป็นหัวหน้าและผู้ตัดสินใจในการปฏิบัติงาน อย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา ได้รับการยอมรับที่จะพาผู้ตามหรือหมู่ชนให้ปฏิบัติงานไปสู่เป้าหมายขององค์การหรือหมู่ชนได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 95) ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือผู้มีอิทธิพลในทางที่ถูกต้องต่อการกระทำของผู้อื่นมากกว่าคนอื่น ๆ ในองค์กรหรือกลุ่มที่เขาปฏิบัติงานอยู่เป็นผู้ซึ่งใช้อิทธิพลในการกำหนดเป้าหมายหรือการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้นำหรือหัวหน้า

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541:197) ให้ความหมายว่าผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม สามารถนำกลุ่มปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ถวิล มาตรเลี่ยม (2542 : 7) กล่าวว่า ผู้นำหมายถึง บุคคลสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ ทั้งองค์กรรูปนัย (Formal Organization) และองค์กรอรูปนัย (Informal Organization) เป็นผู้มีอิทธิพลที่จะนำและร่วมปฏิบัติงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้อื่นให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์กรหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ผู้นำ (Leader) จะต้องนำ (Lead) ผู้ตาม (Follower) ปฏิบัติงานให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 :89) ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม เป็นอิทธิพลทางบวก บุคคลในกลุ่มยอมรับและยอมปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือคำสั่งด้วยความเต็มใจ

จากความหมายของผู้นำข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มและมีความสามารถทำให้บุคคลในองค์การปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของผู้นำด้วยความเต็มใจ และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำเพื่อประสานงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายประการ ดังนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2535 : 127) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะของการมีอิทธิพลเหนือคนอื่นและนำคนอื่น โดยคนเหล่านั้นมีความเชื่อฟังอย่างเต็มใจ มีความมั่นใจในผู้นำนั้น เคารพนับถือให้ความร่วมมือกับผู้นำด้วยความเต็มใจเพื่อปฏิบัติภาระกิจให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

รัชนี วิเศษสังข์ (2537 : 18) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะชักจูงผู้อื่นให้ร่วมใจกับตน ดำเนินงานไปสู่จุดหมายของงานที่รับผิดชอบร่วมกันได้

จรรยา มานิตกุล (2537 : 95) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพล หรืออำนาจในความสัมพันธ์ซึ่งมีต่อผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่ออำนวยการปฏิบัติงานโดยใช้กระบวนการทางการบริหาร ทรัพยากรทางการบริหาร ติดต่อซึ่งกันและกันในอันที่จะให้งานบรรลุเป้าหมายหรือมีความหมายอีกนัยหนึ่ง คือ ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะชักจูงผู้อื่นให้ร่วมใจกับตนดำเนินงานไปสู่จุดหมายของงานที่ได้รับผิดชอบร่วมกันได้

ธงชัย สันติวงษ์ (2539 : 410) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้ที่มีภาระหน้าที่ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ (Cooperation) อย่างดีระหว่างสมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ขององค์กร

เทพพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540 : 184) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของการมีอิทธิพลต่อกิจกรรมของบุคคลหรือของกลุ่มเพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นไว้ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ

สุเมธ แสงนิ่มนวล (2540 : 48) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึงผู้สร้างอิทธิพลจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความพยายามร่วมกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2540 : 410) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การใช้อิทธิพลหรืออำนาจหน้าที่ และความสามารถในการชักชวนหรือชี้ชวนคนอื่นให้ปฏิบัติตามในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใชกระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อมุ่งบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2542 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การสร้างโอกาสให้พนักงานหรือบุคคลอื่น ได้ทำประโยชน์อย่างสำคัญเป็นรายบุคคลหรือเป็นทีมต่อภาระกิจขององค์กร

จากความหมายภาวะผู้นำข้างต้นสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถจูงใจ โน้มน้าว กระตุ้น ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธาและพลังร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจและภาคภูมิใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1.2 ลักษณะของผู้นำ

ผู้นำเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหาร เพราะผู้นำเป็นดุจดวงประทีป ขององค์การ เป็นตัวแทนขององค์การ และเป็นจุดรวมพลังของบุคคลในองค์การ ดังนั้นผู้นำจึงควรมีลักษณะ ดังนี้

สตอกดิลล์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540 : 45-46 ; อ้างอิงมาจาก Stogdill. 1974 : 74-75) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่ดีไว้ ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย ผู้นำเป็นผู้ที่แข็งแรง มีร่างกายสง่า
2. ภูมิหลังทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่มีการศึกษาและมีสถานะทางสังคมดี
3. สติปัญญา ผู้นำเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจดี และมีทักษะในการสื่อความหมายและการพูด
4. บุคลิกภาพ ผู้นำเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ ควบคุมอารมณ์ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่นในตนเอง

5. ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ผู้นำเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคมุ่งที่งาน

6. ลักษณะทางสังคม ผู้นำเป็นผู้ที่ปรารถนาจะร่วมมือกับผู้อื่น มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ เข้าสังคมได้เก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการสังคม

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2542: 84-90) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้นำไว้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ จะต้องมี
   - 1.1 ความเฉลียวฉลาด
   - 1.2 ปรับตัวเก่ง
   - 1.3 เปิดตัว – เปิดเผย
   - 1.4 ความเพียรพยายาม
   - 1.5 ร่างกายแข็งแรง
   - 1.6 ความกระตือรือร้น
   - 1.7 เป็นคนทำงานเก่ง
   - 1.8 ความเชื่อมั่นในตนเอง
   - 1.9 ไหวพริบ
   - 1.10 ความอดทน
   - 1.11 ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
   - 1.12 พลังงานสูง – ไฟแรง
   - 1.13 ความคิดสร้างสรรค์ –แสวงหาโอกาส
   - 1.14 ความริเริ่ม – การออกแบบ
   - 1.15 ความรู้ภูมิปัญญา
   - 1.16 บูรณาการส่วนบุคคล
2. ผู้นำที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีลักษณะดังนี้
   - 2.1 ใช้อำนาจโดยมอบอำนาจให้ผู้อื่น
   - 2.2 เป็นผู้เรียนรู้ตลอดไป
   - 2.3 กำหนดแนวทางคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงาน
   - 2.4 เชื่อมั่นและให้เกียรติเพื่อนร่วมงาน
   - 2.5 รู้จักตนเองเป็นอย่างดี
   - 2.6 กล้าเสี่ยงและยอมรับความสูญเสีย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2.7 มีความสามารถในเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคล

2.8 แปลวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริง

2.9 มุ่งเน้นพัฒนาการไปสู่อนาคต

2.10 พัฒนาคนอื่นให้เป็นผู้นำ

2.11 ดึงดูดคนให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง

สรุปได้ว่า ลักษณะของผู้นำจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีที่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำให้เกิดความเชื่อมั่น และความศรัทธา คุณลักษณะผู้นำต้องมีความเฉลียวฉลาดมีความคิดสร้างสรรค์และมีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถปรับพฤติกรรมให้เข้ากับทุกสถานการณ์ได้เหมาะสม

1.3 ทฤษฎีผู้นำ

ผู้นำนับว่าเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการขององค์การ ที่จะนำและร่วมมือกับผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีนักปราชญ์และนักวิชาการแต่ละคนต่างศึกษาผู้นำไปตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ พอแบ่งการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีผู้นำ ดังนี้

สตอกดิลล์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540 : 44-47 ; อ้างอิงมาจาก Stogdill. 1974 : 17--23) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำเป็นทฤษฎีผู้นำไว้ 6 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่ (Great Man Theories) นักทฤษฎีในกลุ่มนี้พยายามอธิบายว่าการเป็นผู้นำเป็นผลมาจากพันธุกรรม นั่นคือ เป็นผู้นำโดยกำเนิด(Leaders are Bom) เกิดมาพร้อมกับลักษณะบางอย่างที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เป็นผู้นำ อนุชาของกษัตริย์ย่อมมีอำนาจและอิทธิพลมากกว่าคนธรรมดาอื่น ๆ ผู้นำจะมีบุคลิกลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากคนอื่น นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่าประวัติศาสตร์ของโลก คือ ประวัติของผู้ยิ่งใหญ่

2. ทฤษฎีสิ่งแวดล้อม(Environmental Theories) นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ มีความเห็นว่าผู้นำเป็นผลมาจากเวลา สถานที่ และสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดความเป็นผู้นำ สถานการณ์ที่ทำให้เกิดผู้นำ นักทฤษฎีในกลุ่มนี้เชื่อว่าผู้นำเกิดขึ้นได้ด้วยความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาสังคม สงครามและวิกฤตการณ์ต่าง ๆ เปิดโอกาสให้คนเป็นผู้นำ

Rajabhat Mahasarakham University

3. ทฤษฎีบุคคลและสถานการณ์(Personal - Situation) ทฤษฎีผู้ยิ่งใหญ่และทฤษฎีสิ่งแวดล้อมพยายามอธิบายแหล่งที่เกิดของภาวะผู้นำเพียงอย่างเดียว คือ ถ้ามิใช่คุณลักษณะเฉพาะหรือความเป็นอัจฉริยะ แล้วเป็นสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ แต่ทฤษฎีนี้ อธิบายว่าภาวะผู้นำเป็น ผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์

4. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์และความคาดหวัง (Interaction – Expectation Theories) นักทฤษฎีในกลุ่มนี้อธิบายว่าภาวะผู้นำก็คือการสร้างปฏิสัมพันธ์ ผู้นำจะเป็นคุณค่ามากยิ่งขึ้นหากปฏิสัมพันธ์นั้นเป็นไปตามความคาดหวังของกลุ่ม แรงจูงใจในการทำงานของสมาชิกเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงความคาดหวังในเรื่องของรางวัลและการลงโทษ

5. ทฤษฎีมนุษยธรรม (Humanistic Theories) นักทฤษฎีในกลุ่มนี้ อธิบายว่าโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ต้องการแรงจูงใจจึงพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพและความกลมเกลียวของหน่วยงานผู้นำจำเป็นจะต้องหาทางส่งเสริม ควบคุมหรือจูงใจในลักษณะที่เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มปฏิบัติภารกิจเพื่อการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นมนุษย์และธรรมชาติของมนุษย์ของสมาชิกในองค์การ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

6. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theories) ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่าปฏิสัมพันธ์ทางสังคมนั้นปรากฏในรูปของการแลกเปลี่ยนระหว่างสมาชิกในกลุ่มปฏิสัมพันธ์จะดำเนินต่อไปตราบเท่าที่สมาชิกยังได้ประโยชน์ร่วมกัน จากการแลกเปลี่ยนทางสังคมนั้นสมาชิกของกลุ่มมอบเกียรติ สถานะ และศักดิ์ศรีให้กับผู้นำ เพื่อแลกกับการที่ผู้นำช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายได้

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 :95) ได้สรุปทฤษฎีในองค์กรไว้ 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. **ทฤษฎีลักษณะผู้นำ** (Trait Approach) คือลักษณะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวนำ เช่น สติปัญญา ความรับผิดชอบ ซึ่งกล่าวโดยสรุปว่า ผู้นำควรเป็นเช่นใด

2. **ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ**(Behavioral Approach) คือพฤติกรรมที่ผู้นำแสดงออกมา ซึ่งกล่าวโดยสรุปว่า ผู้นำควรมีพฤติกรรมเช่นใด

3. **ทฤษฎีสถานการณ์**(Situational or Contigency Approach) คือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นผู้นำ ซึ่งกล่าวโดยสรุป สถานการณ์อะไรที่จะนำคนอื่นได้

1.4 ผู้นำกับการบริหาร

ผู้นำกับผู้บริหารดูเสมือนจะเป็นตัวเดียวกัน แต่มีนักการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ฮอลพิน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540 ; อ้างอิงมาจาก Halpin.1957: 161) ผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร คือกิจกรรมของมนุษย์ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 4 ประการ คือ

1. ภารกิจที่ต้องปฏิบัติ
2. องค์กรรูปนัย (Formal Organization)
3. กลุ่มที่จะต้องทำงาน
4. ผู้นำ

โบลส์ และดาเวนพอร์ท (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540; อ้างอิงมาจาก Boles and Devenport" 1975: 158-168) ได้ให้แนวคิดว่ากระบวนการเป็นผู้นำนั้นประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือการนำ (Leading) และการบริหาร (Administering) สำหรับการนำมีความรับผิดชอบอยู่ 2 ประการ คือ การสนองความต้องการของบุคคลและการเปลี่ยนแปลงหรือนวัตกรรม (Innovation) ภารกิจด้านการบริหารมีความรับผิดชอบ 2 ประการ คือ การจัดบรรยากาศการเรียนการสอน และการรักษาหรือป้องกันให้หน่วยงานดำรงอยู่ต่อไปได้ จำเป็นต้องประสานงาน ขจัดปัญหาข้อโต้แย้ง และต้องประเมินผลงาน

เบนนิส (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2540 : 13 – 14 ; อ้างอิงมาจาก Benni. 1987 :7) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้นำกับผู้บริหารดังนี้

1. ผู้บริหารชอบบริหาร ผู้นำชอบการเปลี่ยนแปลง
2. ผู้บริหารชอบลอกแบบ (Copy) ผู้นำมีความคิดริเริ่ม
3. ผู้บริหารรักษาสภาพเดิม ผู้นำชอบพัฒนา
4. ผู้บริหารเน้นที่ระบบและโครงสร้าง ผู้นำเน้นที่บุคคล
5. ผู้บริหารชอบใช้การควบคุม ผู้นำดลใจให้เกิดความเชื่อถือ
6. ผู้บริหารมักมองในระยะใกล้ ผู้นำมองกว้างและไกล
7. ผู้บริหารมักถามอย่างไร (How) และเมื่อไร (When) ผู้นำมักถามอะไร (What) และทำไม(Why)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Rajabhat Phranakhon University

8. ผู้บริหารชอบเอาอย่าง ผู้นำคิดสร้างสรรค์

9. ผู้บริหารยอมรับสภาพเดิม ผู้นำท้าทายสภาพเดิม

10. ผู้บริหารทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง (Does Thing Right) ผู้นำทำในสิ่งที่ถูกต้อง (Does the Right Thing)

จากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ทำให้เห็นว่าผู้นำกับผู้บริหารย่อมเป็นคน ๆ เดียวกัน เพียงแค่แสดงบทบาทในแต่ละสถานการณ์ไม่เหมือนกัน ผู้บริหารที่ขาดความเป็นผู้นำจะปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงได้โดยยาก ผู้นำที่ไม่ได้เป็นผู้บริหารก็อาจปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงได้ลำบาก ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำสูงย่อมสามารถทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี สามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายช่วยให้หน่วยงานคงอยู่ต่อไปได้ และช่วยให้สมาชิกได้สนองความต้องการในสิ่งที่ปรารถนา

1.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารโรงเรียนมาก เพราะโรงเรียนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและ ระบบสังคม การจัดการการศึกษาในโรงเรียน จึงต้องให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพด้วย ซึ่งมีผู้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาไว้ ดังนี้

เนซวิซด์ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.2540 : 73-74 ; อ้างอิงมาจาก Knezevick 1984) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำทางการศึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำซึ่งกำหนดไว้ 17 บทบาท คือ

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Sitting) หมายถึง การเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) หมายถึง การเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้มีอิทธิพลจูงใจผู้อื่นให้คล้อยตามได้

3. บทบาทเป็นนักวางแผน (Planner) เป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับคณะกรรมการของสถานศึกษา

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับงานของสถานศึกษา

5. บทบาทเป็นนักการองค์การ (Organizer) เป็นผู้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานสถานศึกษา

6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง

7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา

8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) เป็นผู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาติดต่อ และประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

9. บทบาทเป็นผู้แก้ความขัดแย้ง (Conflict Manager) เป็นผู้คอยแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลและกลุ่มในสถานศึกษา

10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem Manager) เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาต่างๆ ของสถานศึกษา

11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบงาน (System Manager) เป็นนำในการจัดระบบงานและการพัฒนาสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional Manager) เป็นผู้นำด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนและการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา

Rajabhat Mahasarakham University

13. บทบาทเป็นผู้บริหารงานบุคคล (Personnel Manager) เป็นผู้สรรหาคัดเลือก และรักษาพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา

14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource Manager) เป็นผู้นำทรัพยากรทั้งทรัพย์สินสิ่งของและบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) เป็นผู้ประเมินผลการทำงานและโครงการต่างๆของสถานศึกษา

16. บทบาทเป็นประธานในพิธี (Ceremonial Head) เป็นผู้นำทางด้านการจัดงานพิธีการต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

17. บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Public Relater) เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก การประชาสัมพันธ์การติดต่อประสานงานรวมทั้งการให้บริการทางวิชาการแก่หน่วยงานนั้น ๆ

เซอร์ลิโอวานนิ และคาร์เวอร์ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.2540 : 33-34 ; อ้างอิงมาจาก Sergiovanni and Carver . 1980: 268-280) ได้ชี้ให้เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของผู้นำการศึกษามี 3 ประการ คือ

1. พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำโดยการมีพฤติกรรมที่เหมาะกับเกียรติและศักดิ์ศรีของตำแหน่ง จะต้องประสานกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงเพื่อการบรรลุเป้าหมายพฤติกรรมของผู้บริหารมีอิทธิพลต่อโครงสร้าง กระบวนการ และ วิธีทำงานนอกจากนั้นยังมีอิทธิต่อขวัญกำลังใจของครู อาจารย์ พฤติกรรมของนักเรียน เนื้อหาสาระของหลักสูตรเป็นต้น

2. หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรก คือ พฤติกรรมมุ่งงาน นั่นคือ มุ่งในการปฏิบัติภารกิจ ของกลุ่มให้สำเร็จ ประเด็นที่สอง คือ พฤติกรรมมุ่งคน นั้นคือสนใจในบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ให้ความสนใจในเรื่องเกี่ยวกับความมั่นคง ปลอดภัย การยอมรับนับถือ ศักดิ์ศรีและคุณค่าในการเป็นคน

3. พัฒนาคนอื่น เป้าหมายที่เด่นชัดอย่างหนึ่งของสถานศึกษาก็คือ การพัฒนาคน คนที่ควรจะต้องพัฒนานั้นจะต้องมุ่งทั้งผู้เรียน และผู้สอน จะต้องพัฒนาศักยภาพของผู้นำรุ่นใหม่ให้เกิดขึ้น หากบุคคลในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาทั้งความสามรถและจิตใจ จนถึงระดับที่พึงปรารถนาแล้ว ก็ย่อมเชื่อเชื่อได้ว่าสถานศึกษาย่อยสามารถบรรลุเป้าหมายได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

แคมพ์เบลล์ และคณะ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.2540 :35 ; อ้างอิงมาจาก Campbell and others.1983: 6-7)ได้ชี้ให้เห็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่หลัก ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะมองเห็นการณ์ไกลและมีอิทธิพลในการพัฒนาเป้าหมายและนโยบายของสถานศึกษา

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะกระตุ้นและชี้นำในการพัฒนาเป้าหมายต่างๆ เพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะกำหนดวิธีการและประสานงานในการนำโครงการต่างๆ ไปปฏิบัติ

4. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะจัดหาและจัดสรรทรัพยากรต่างๆที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนโครงการและโปรแกรมของสถานศึกษา

5.ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเป็นตัวแทนของสถานศึกษาในกิจกรรมต่างๆ

6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะประเมินผล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของสถานศึกษา

2. การวิจัยในชั้นเรียน

2.1 ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

กรมวิชาการ (2542 :7) รายงานว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ จุดเน้นของการวิจัยในชั้นเรียน คือ การแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาและวิจัยควบคู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาการสอนของตนเอง และเพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่นต่อไป

ประวิต เอราวรรณ์ (2542 : 3) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการศึกษาค้นคว้าของครู ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือพฤติกรรมของนักเรียนและคิดวิเคราะห์ (Critical thinking) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ขจิต ฝอยทอง (2543 : 36) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การวิจัยของครูผู้สอนในวิชานั้นๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนเอง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อารีย์ วชิรวราการ (2544 : 18) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำพร้อมกับการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ตามปกติด้วยกระบวนการที่เป็นระบบและเชื่อถือได้เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

กุศยา แสงเดช (2544 : 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือกระบวนการทำงานอย่างมีระบบของครูที่ศึกษา ค้นคว้า เพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

นภดล เจนอักษร (2544 :15-16) กล่าวว่า การวิจัยของครู (Action Research) เป็นงานวิจัยที่แสดงคุณค่าของความเป็นครู เพราะเป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการเรียนการสอนของครูและนักเรียนต่อสาธารณชน ดังนั้นครูจึงควรได้รับการสนับสนุนให้ทำวิจัยตามรูปแบบและเนื้อหาที่ต้องการ โดยไม่จำเป็นว่ารูปแบบของการวิจัยจะเหมือนกับรายงานการวิจัยทั่วไป การที่งานวิจัยของครูทำในห้องเรียน เป็นส่วนใหญ่จึงเรียกว่างานวิจัยของครูในชื่อการวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Research) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544. ก : 9) ได้อธิบายถึงภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. **Action Research** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยประเภทปฏิบัติการ
2. **Classroom Action Research** (CAR) หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
3. **Classroom Research** (CA)หมายถึงการวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในชั้นเรียน
4. **Research & Development** หมายถึง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยเพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

บุญชม ศรีสะอาด (2545 :1) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับชั้นเรียน ศึกษาในชั้นเรียนเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ แก้ปัญหาที่ครูและนักเรียนประสบอยู่ หรือพัฒนาการเรียนการสอน หรือทั้งสามประการ

ชาตรี เกิดธรรม (2545: 13) กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียน เป็นกระบวนการที่ครูศึกษาค้นคว้าเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนที่ตนรับผิดชอบ โดยเป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นการวิจัยที่ดำเนินการควบคู่ ไปกับการปฏิบัติงานของครู

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 53 - 58) กล่าวถึง การวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนมีการดำเนินงานเป็นระบบแบบแผนชัดเจน มีจุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด และมีลักษณะเฉพาะเจาะจงต่างจากการวิจัยทั่วไป

กล่าวโดยสรุป การวิจัยในชั้นชั้นเรียน จะให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา หรือพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ และดำเนินการวิจัยควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานของครู

การวิจัยในชั้นเรียนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกาย ดังนั้น ครูจึงสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนทุก ๆ ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาด้านสติปัญญา คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสาระความรู้ มีทักษะการคิดและกระบวนการคิด รวมทั้งพัฒนาสติปัญญาอย่างหลากหลาย เช่น ปัญญาทางดนตรี ปัญญาทางศิลปะ เป็นต้น

2. พัฒนาด้านอารมณ์ คือ ให้ผู้เรียนมีอารมณ์รื่นเริง แจ่มใส มองโลกในแง่ดี เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สุขภาพจิตดี

3. พัฒนาทางด้านสังคม คือให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่าย ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับที่เกี่ยวข้องได้ง่าย มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น คือ การทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานเป็นทีมได้อย่างดี

4. พัฒนาด้านร่างกาย คือให้ผู้เรียนเป็นผู้มีการเจริญทางร่างกายเป็นไปตามพัฒนาการทางกาย มีสุขภาพกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคและปลอดจากยาเสพย์ติด (พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. 2544 .ก : 33)

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนสามารถทำได้ด้วยครูผู้สอนเพียงคนเดียว ทำร่วมกันกับครูที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน หรือการทำร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน การทำงานโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นที่น่าเชื่อถือได้มากกว่าวิธีอื่น ๆ การวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวมาแล้วจึงมีความสำคัญหรือจุดมุ่งหมายดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ . 2545 : 54)

1. ทำให้การสอนของครูเป็นการสอนโดยครูมืออาชีพ
2. เป็นการเสริมแรงจูงใจให้ครูมั่นใจว่ามีประสิทธิภาพการทำงานที่สูงขึ้น
3. ทำให้ได้ข้อค้นพบด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือได้มากขึ้น
4. ทำให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ

ชาตรี เกิดธรรม (2545 : 13) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวของครูผู้สอนเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดผลดีที่สุดของตัวครูเอง การวิจัยในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นการพัฒนาหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วยการวิจัย

2. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นและยังเป็นการแสดงถึงความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

3. เป็นการเผยแพร่ความรู้จากการปฏิบัติจริง

4. เป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าด้านการวิจัยทางการศึกษา และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นได้

5 . เป็นการส่งเสริมหรือพัฒนาผู้เรียน ได้ตรงตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

ความสำคัญและความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ ช่วยให้ครูมีวิถีชีวิตของการทำงานอย่างเป็นระบบ เห็นภาพของงานตลอดแนว มีการตัดสินใจที่มีคุณภาพ เพราะจะมองเห็นทางเลือกต่าง ๆ ได้กว้างและลึกซึ้งขึ้นแล้วจะตัดสินใจเลือกทางนั้นอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ ครูนักวิจัยจะมีโอกาสมากขึ้นในการใคร่ครวญเกี่ยวกับเหตุผลของการปฏิบัติงานและครูสามารถบอกได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปฏิบัติไปนั้น ได้ผลหรือไม่เพราะอะไร นอกจากนี้ครูที่ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนนี้ จะสามารถควบคุม กำกับ และพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเองได้เป็นอย่างดีเพราะการทำงานและผลการทำงานนั้นล้วนมีความหมายและคุณค่าสำหรับครูในการพัฒนานักเรียนของครู อันจะนำมาซึ่งความรู้ในงานและความปีติสุขในการปฏิบัติงานสอนอย่างเหมาะสมแล้ว จะก่อให้เกิดผลดีต่อวงการศึกษาและวิชาชีพครูอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. นักเรียนจะมีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. วิชาการศึกษาจะมีข้อความรู้ และ/หรือ นวัตกรรมทางการจัดการเรียนการสอนที่เป็นจริงมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูและเพื่อนครูในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

4. วิถีชีวิตของครู หรือวัฒนธรรมในการทำงานของครูจะพัฒนาไปสู่ความเป็น “ครูมืออาชีพ” (Professional teacher) มากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ครูนักวิจัยจะมีคุณสมบัติของการเป็นผู้แสวงหาความรู้ หรือผู้เรียน (Learner) ศาสตร์แห่งการสอนอย่างต่อเนื่องและมีชีวิตชีวา จนในที่สุดจะเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจที่กว้างขวางและลึกซึ้งในศาสตร์และศิลป์ แห่งการสอนเป็นครูที่มีวิทยายุทธแกร่งกล้าในการสอน สามารถที่จะสอนนักเรียนให้พัฒนาก้าวหน้าใน

งานวิทยทรัพยากร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ด้านต่าง ๆ ในหลายบริบท หรือที่เรียกว่าเป็นครูผู้รอบรู้ หรือ ปรมาจารย์ (Master Teacher) ซึ่งถ้ามีปริมาณครูนักวิจัยดังกล่าวมากขึ้นจะช่วยให้การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมั่นคง

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะเป็นเครื่องมือประสานที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับการปรับปรุงและพัฒนา เป็นกระบวนการทำงานปกติของครู ผลงานวิจัยในชั้นเรียนจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในการจัดกิจกรรมในห้องเรียนเนื่องจากได้ผ่านการดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เป็นระบบ สามารถให้คำตอบกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของครู

การที่ครูสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้นั้นเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กรของครู คุณค่าหรือผลงานจากการคิดค้นนวัตกรรมขึ้นมา จะปรากฏต่อบุคลากรและหน่วยงานการศึกษา ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. **นักเรียน** ในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานที่แตกต่างกันบางคนเรียนได้เร็วก็ไม่สร้างปัญหาให้แก่ครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูใช้รูปแบบการสอนแบบเดียวกันแล้วนักเรียนกลุ่มนี้เรียนตามไม่ทันและอาจสร้างปัญหาให้เกิดขึ้น กับ ครู โรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครูไม่วางเฉย แต่ได้ใช้ความพยายามวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างมีหลักการคิดหาทางแก้ปัญหาจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น นักเรียนเกิดการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน จนในที่สุดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจและไม่มีปัญหาอีกต่อไป

2. **ครู** มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบคือ การวางแผนการทำงานประจำ ได้แก่ การวางแผนการสอน เลือกวิธีสอนที่เหมาะสม ประเมินผลการทำงานเป็นระยะโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน จะทำอะไรกับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไรและทำให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใดอย่างไร โดยการวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อหาทางแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสมในการแก้ปัญหา ช่วยให้ตัวครูเองพัฒนาวิชาชีพแสดงความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยการเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติเป็นการส่งเสริมสนับสนุนความก้าวหน้าของการวิจัยการศึกษา

3. **โรงเรียน** ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้น ทั้งในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายใน เนื่องจากการระดมสรรพกำลังร่วมกันคิดแก้ปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน ซึ่งต้องอาศัยความถนัด หรือความชำนาญของแต่ละบุคคลทำให้

ทุกคนร่วมกันทำงาน จะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ สามารถกำหนดสาเหตุ และชี้ประเด็นปัญหาได้ชัดเจน เพื่อแก้ปัญหาได้ตรงจุดยกระดับมาตรฐานด้านวิชาการของโรงเรียนให้สูงขึ้น เช่นนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ไม่มีปัญหาในการเรียน

4. วงการศึกษา ผลการวิจัยในชั้นเรียนสามารถส่งไปเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ งานวิจัยที่ดีจะได้รับการเผยแพร่ และเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาผลงานทางวิชาการอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของครูมืออาชีพจะชัดเจนขึ้นเป็นที่ยอมรับของสังคมและหน่วยงานอื่นต่อไป (หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9, ม.ป.ป. : 11)

2.3 ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

ดรุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 7) กล่าวว่าการวิจัยในชั้นเรียนมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้ครูมีพลังอำนาจในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนมากขึ้น สามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

2. ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

3. ช่วยให้ครูทำงานได้อย่างมีระบบ ประสบผลสำเร็จในการทำงาน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของและภาคภูมิใจในวิธีการที่นำมาใช้

4. ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม โดยมีผลการวิจัยรองรับ

5. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการแก้ปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อารีย์ วชิรวราการ (2544 : 18) กล่าวถึงประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน 5 ประการ คือ

1. ครูสามารถแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

2. ครูมีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และประสบผลสำเร็จในการทำงานอย่างครูอาชีพ

4. ครูสามารถเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมเป็น "ครูในฐานะนักพัฒนาหลักสูตร" โดยมีผลการวิจัยรองรับเป็น "ครูในฐานะนักวิจัย"

5. ครูเป็นผู้จัดการให้ผู้เรียนได้รับการแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มศักยภาพ ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

จากที่กล่าวมาพอที่จะสรุปประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนได้ ดังนี้ คือ

1. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูแก้ปัญหาในชั้นเรียนได้ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ

2. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

3. ผลการวิจัยของครูใช้เป็นข้อสนเทศในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน

4. การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพทั้งในด้านความสามารถทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2.4 ประเภทของการวิจัยในชั้นเรียน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ (2544.ก : 14) ได้แบ่งประเภทของการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 2 ประเภทคือ การวิจัยเชิงบรรยาย และ การวิจัยเชิงทดลอง

2.4.1 การวิจัยเชิงบรรยาย

1) ลักษณะของการวิจัยเชิงบรรยาย

1.1) ศึกษารวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ค้นหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

1.2) ไม่มีการสร้างสถานการณ์ใด ๆ ไม่มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใด ๆ

2) ลักษณะของปัญหาหรือเรื่องที่เหมาะสมสำหรับการนำมาวิจัยเชิงบรรยาย คือ

2.1) ลักษณะเป็นความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

2.2) เป็นสิ่งที่ปฏิบัติอยู่เป็นปัจจุบัน

2.3) ความเชื่อ แนวคิด หรือทัศนคติ

2.4) กระบวนการที่กำลังดำเนินอยู่

2.5) เป็นการทำนายลักษณะของผลที่จะเกิดขึ้น

2.6) แนวโน้มหรือความเปลี่ยนแปลงที่กำลังพัฒนาอยู่

3) ประเภทของการวิจัยเชิงบรรยาย

ประเภทของการวิจัยเชิงบรรยายและตัวอย่างของการวิจัยเชิงบรรยาย แต่ละประเภท ปรากฏดังแผนภาพต่อไปนี้

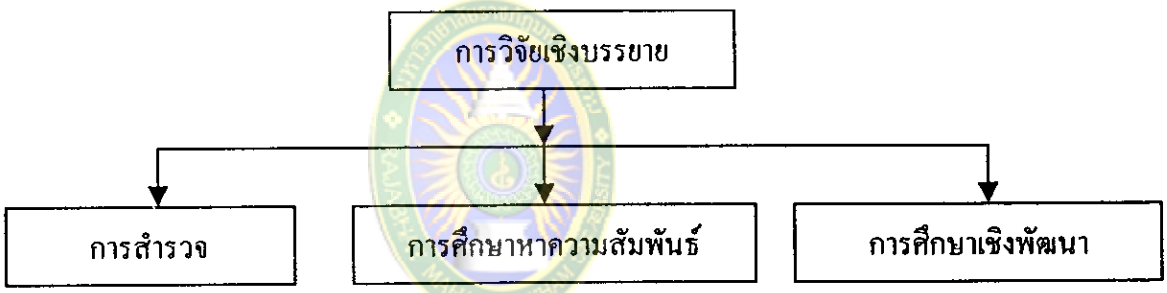

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

- สำรวจนักเรียน
- สำรวจห้องเรียน
- สำรวจโรงเรียน
- สำรวจชุมชน
- การศึกษาเฉพาะกรณี
- การติดตามผล
- การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเหตุผล
- การศึกษาสหพันธ์
- การวิเคราะห์เอกสาร
- การศึกษาแนวโน้ม

แผนภูมิที่ 1 การวิจัยเชิงบรรยายและตัวอย่างของการวิจัยเชิงบรรยายแต่ละประเภท

ที่มา : พิมพันธ์ เตชะคุปต์ , การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 2544 . ข : 148

สำหรับการวิจัยในชั้นเรียนแบบการสำรวจ เป็นแบบที่ควรใช้อย่างมากก่อนที่จะทำการวิจัยเชิงทดลอง เพราะการวิจัยแบบสำรวจจะทำให้ผู้วิจัยได้รู้จักเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง รู้ปัญหาของการสอนที่แท้จริง รู้สาเหตุแห่งปัญหาที่แท้จริง ทำให้รู้ว่ามีนักเรียนจำนวนเท่าใดที่เป็นปัญหา มีปัญหาเรื่องใด เพื่อครูจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด และแก้ปัญหากับกลุ่มนักเรียนที่เป็นปัญหาจริง ๆ เมื่อครูวิจัยในชั้นเรียนรู้จักเด็กอย่างดีแล้ว ครูจึงต้องคิดต่อไป ว่าจะแก้ไขอย่างไร แล้วจึงลงมือแก้ไขหรือทดลองแก้ไข ซึ่งเป็นการวิจัยในชั้นเรียนเชิงทดลอง

2.4.2 การวิจัยเชิงทดลอง เป็นการศึกษาโดยจงใจเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานการณ์ที่ทำอยู่ สร้างสถานการณ์ขึ้นเอง เพื่อศึกษาผลของการเปลี่ยนแปลง การวิจัยในชั้นเรียนก็คือทดลองในนวัตกรรมการศึกษาที่สร้างขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในห้อง

2.5 กระบวนการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2537 :40) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. การระบุข้อสงสัย ข้อขัดข้อง ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน กระบวนการเรียนครู กระบวนการสอนในห้องเรียน นอกห้องเรียน
2. การระบุปัญหา ข้อสงสัยที่กระชับ มีขนาดเล็ก และสามารถทำได้
3. การแสวงหาคำตอบ
4. การกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ
5. การปฏิบัติการอ่านสิ่งที่บันทึก และสังเกต
6. การสรุปเป็นช่วง การสรุปผล
7. การเริ่มต้นใหม่ที่เกี่ยวข้อง
8. การสรุปองค์ความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2540 : 9) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน
2. การวางแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
3. การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. การออกแบบทดลอง
5. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัด
6. การทดลอง การรวบรวม การวิเคราะห์ และสรุปผล
7. การเขียนรายงานการวิจัย

กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 5 ขั้นตอน (กรมวิชาการ.2542 :7) คือ

1. สำรวจและวิเคราะห์ปัญหา

2. กำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา
3. พัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม
4. นำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้
5. สรุปผล

สนอง อินละคร (2543:3) ได้แบ่งขั้นตอนวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและสรุปจุดประสงค์การวิจัย
2. การสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวัด
4. การออกแบบการทดลองใช้นวัตกรรม
5. การดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ
8. การเขียนรายงานการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 :19) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

Rajabhat Mahasarakham University

1. กำหนดปัญหา
2. วางแผนแก้ปัญหา
3. ดำเนินการแก้ปัญหา
4. สรุปและสะท้อนผล

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544 .ก :21) ได้แบ่งขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. สำรวจปัญหา สาเหตุปัญหาของการเรียนการสอน/สำรวจลักษณะที่ควรสร้างเสริม
2. ศึกษาแนวทางแก้ปัญหา / สร้างเสริมลักษณะ
3. พัฒนานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้เพื่อทดลองแก้ปัญหา/ทดลองเพื่อสร้างเสริมลักษณะ
4. ทดลองเพื่อแก้ปัญหา / ทดลองเพื่อสร้างเสริมลักษณะ
5. สรุป อภิปรายผล เสนอแนะ

6. เผยแพร่งานวิจัยในแบบต่าง ๆ

7. เขียนตำรา เอกสาร ทำแบบฝึกหัดจากการวิจัยเพื่อเผยแพร่

จากการศึกษาจะเห็นว่าการกำหนดขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียนของนักวิชาการแต่ละท่านแตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนได้คือ ขั้นตอนแบบ PAOR (Plan, Act, Observe Reflect) ของ สุวิมล ว่องวานิช (2544:24) ซึ่งมีวงจรใกล้เคียงกับวงจรประเมินภายในแบบ PDCA (Plan, Do, Check, Action)โดยการทำงานดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันดังแผนภาพ

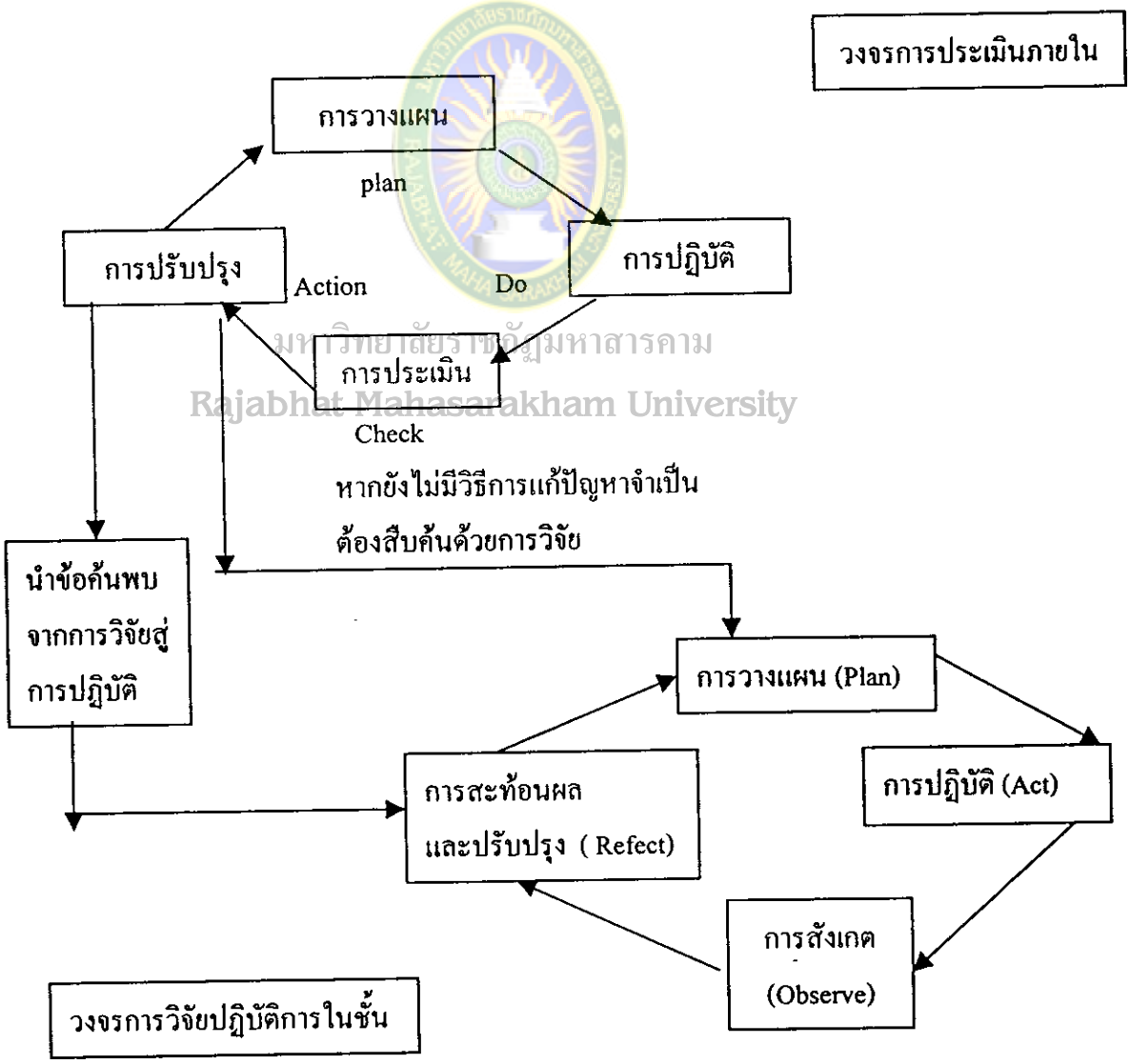

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

แผนภูมิที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภายในและการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน ที่มา เคมมิส และแมกเทกการ์ด อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช . 2544 : 24

จากแผนภูมิที่ 2 แสดงให้เห็นว่าวงจรการประเมินภายใน เริ่มที่การวางแผนปฏิบัติการ (Plan) จากนั้นนำสู่การปฏิบัติ (Do) และตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Check) หากพบว่าที่ข้อบกพร่องก็ต้องทำการแก้ไข (Action) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะเป็นกระบวนการทำงานที่แทรกอยู่ระหว่างรอยต่อของขั้นตอนการตรวจสอบกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขของวงจรประเมินภายใน การประเมินทุกครั้งไม่จำเป็นต้องมีการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในกรณีที่ผู้ปฏิบัติมีข้อมูลหรือแนวทางว่าควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ก็ทำการปรับปรุงพัฒนาทันทีโดยไม่ต้องทำการวิจัย แต่หากผู้ปฏิบัติไม่มีแนวทางแก้ไข และเห็นว่าจำเป็นต้องใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการแสวงหาแนวทางแก้ไขก็ต้องทำวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ

การประเมินภายในและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายคล้ายคลึงกัน คือ ต่างเป็นกระบวนการที่ต้องพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และดีขึ้นกว่าเดิม จุดที่กระบวนการนี้แตกต่างกัน คือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการสืบค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ในขณะที่การประเมินภายในเป็นกระบวนการที่ต้องการให้ได้คำตอบว่าแนวทางที่ปฏิบัติอยู่นั้นได้ผลเพียงใด และต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ทั้งสองกระบวนการต่างใช้วิธีการที่เป็นระบบในการศึกษาหาคำตอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

การวางแผนการวิจัย การวางแผนการวิจัยเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. **การวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน**

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน คือ ปรากฏการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งส่งผลให้การเรียนการสอนไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สิ่งที่สังเกตเห็นดังกล่าวจะนำไปสู่การกำหนดข้อสงสัยว่า “มีอะไรเกิดขึ้น” “สิ่งนั้นทำให้เกิดปัญหาอย่างไร” “ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น” “ทำไมจึงไม่เป็นไปตามที่ควรจะเป็น” “เราสามารถทำอะไรได้บ้าง” ข้อสงสัยเป็นคำที่กำหนดเป็นคำถามที่กว้าง ๆ จะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบเพื่อให้เข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2. **การตั้งคำถามวิจัย**

คำถามวิจัย เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยที่ต้องการค้นหาคำตอบโดยมักเขียนอยู่ในรูปประโยคที่เป็นคำถาม มีความเฉพาะเจาะจง สามารถสังเกต สำรวจ และศึกษาวิจัยได้ ทั้งนี้ สุวิมล ว่องวานิช (2544 : 31) ได้เสนอเกณฑ์กำหนดคำถามวิจัยไว้ ดังนี้

2.1 การตั้งคำถามที่ดี ไม่ควรใช้คำถาม Yes/No แต่ควรใช้คำถาม "ทำไม อย่างไร อะไร"

2.2 มีความน่าสนใจจะศึกษาหรือควรนำมาศึกษาเพื่อช่วยนักเรียนที่มีปัญหา

2.3 คำถามวิจัยนั้นมีความสำคัญทั้งต่อครูและนักเรียน

2.4 คำถามวิจัยนั้นสามารถจัดการให้อยู่ภายใต้การควบคุมของผู้วิจัยได้ สามารถตัดสินใจทำอะไรก็ได้ตามข้อที่ค้นพบ

2.5 คำถามวิจัยนั้นมีความเป็นไปได้ในการทำเหมาะสมกับ เวลา ทรัพยากร

2.6 หลีกเลี่ยงปัญหาวิจัยที่ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่สามารถทำอะไรได้แม้ทราบคำตอบ

3. **การกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา**

สิ่งที่เป็นปัญหาของครู คือ การคิดหาวิธีการแก้ปัญหา การกำหนดสิ่งทดลอง เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน หลายครั้งที่ครูกำหนดปัญหาวิจัย แต่หาวิธีการแก้ไขไม่ได้ หัวข้อวิจัยไม่สามารถดำเนินงานจนถึงขั้นแก้ปัญหา ปัญหาในห้องเรียนหลายปัญหาจึงยังแก้ไขไม่ได้ เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหา สุวิมล ว่องวานิช (2544 :40) ได้เสนอแนวทางไว้ดังนี้

3.1 ครูต้องอ่านมาก ติดตามความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับวิทยาการด้านการสอนให้มาก

3.2 ครูต้องมีการรวมกลุ่มกัน และหาโอกาสอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการสอนใหม่ ๆ เนื่องจากกลุ่มครูเป็นผู้ปฏิบัติที่รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับ "นักเรียน" และ "ห้องเรียน"

3.3 ต้องมีการสำรวจและจัดระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการเรียนรู้ เพื่อรวบรวมตัวอย่างเทคนิคการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ จะเป็นการขยายความคิดและเปิดโลกทัศน์ใหม่ให้กับครู ทำให้ครูได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเองโดยขยายความคิดจากผู้อื่นคิดไว้แล้ว

3.4 การจัดตั้งเครือข่ายการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research Network) เพื่อเป็นศูนย์รวมผลงานการวิจัย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และแนวทางการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

3.5 ทำสมุดรวบรวมวิธีการแก้ปัญหาในชั้นเรียน เพื่อแสดงตัวอย่างวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการแก้ปัญหาเดียวกันเพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบและไม่เป็นการจำกัดความคิดของครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Rajabhat Phranakhon University

การกำหนดรูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยสามารถกำหนดได้หลายรูปแบบหลังจากที่ครูกำหนดปัญหาวิจัยแล้ว ต้องกำหนดกลุ่มทำงานว่าเกี่ยวข้องกับใคร จะใช้แนวทางในการทำวิจัยแบบใดเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เป็นปัญหาระดับใด

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการกำหนดรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

ปัญหาที่เกิดขึ้น	สาเหตุ	ระดับปัญหา	รูปแบบ	กลุ่มทำงาน
1. นักเรียนอ่านจับใจความไม่ได้เป็นส่วนใหญ่	พื้นฐานด้านการอ่านอ่อนตั้งแต่ระดับชั้นก่อนหน้านี้	ระดับห้องเรียน/ชั้นเรียน	การวิจัยปฏิบัติการแบบร่วมมือ	ครูในหมวดภาษาไทย
2. นักเรียน 1-2 คนอ่อนภาษาไทย	-ไม่สนใจเรียน -ไม่ชอบภาษาไทย	ระดับบุคคล	การวิจัยปฏิบัติการแบบทำคนเดียว	ครูในห้องเรียน
3. นักเรียนไม่สนใจใฝ่รู้ ไม่รู้จักค้นคว้าด้วยตนเอง	-ไม่ได้รับการฝึกฝน - สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนไม่พร้อม	ระดับโรงเรียน	การวิจัยปฏิบัติการแบบทำระดับโรงเรียน	ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดโดยนำนักวิชาการภายนอกมาร่วมด้วย

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช ,(2544 : 42)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

การเตรียมแผนสู่การปฏิบัติ

การจัดทำแผนการ (Lesson plan) เป็นงานในหน้าที่ของครูแผนการสอนประกอบด้วย จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน สาระที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล สาระที่สำคัญที่สุด ในแผนการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากคุณภาพของกิจกรรมจะส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนรู้ ส่วนที่ไปในกระบวนการเรียนการสอน คือ เมื่อจัดกิจกรรมแล้วครูไม่ได้ทำการประเมินผลว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ตามที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า หรือไม่ ไม่ได้บันทึกผลการประเมินว่า "มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น" "ครูแก้ไขอย่างไร" "ผลการแก้ไขเป็นอย่างไร" แผนการสอนที่ครอบคลุมสาระเกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนรวมอยู่ด้วยจะต้องประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ การวางแผนการปฏิบัติการ การนำแผนไปปฏิบัติ การสังเกตและประเมินผล และสะท้อนผลและปรับปรุง (สุวิมล ว่องวานิช , 2544 : 49)

ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนครูจะต้องมีการแทรกสิ่งทดลอง (intervention) หมายถึง การนำความคิดใหม่ หรือวิธีการใหม่ ๆ มาทดลองใช้ หรือแทรกระหว่างการเรียนการสอน(สุวิมล ว่องวานิช , 2544 : 43) แล้วประเมินว่าวิธีการที่ใช้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด และถ้าต้องการให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากขึ้นครูก็สามารถนำวิธีการดังกล่าวไปทดลองซ้ำอีกได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จุดมุ่งหมาย

มิลเลอร์ (อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช , 2544 : 55) แนะนำว่าก่อนทำการเก็บข้อมูล ให้ตั้งคำถามที่ขึ้นต้นด้วย ตัวอักษร คือ 5W และ 1H ดังต่อไปนี้

1. Why ทำไมต้องรวบรวมข้อมูล ข้อมูลสัมพันธ์กับคำถามวิจัยอย่างไร ข้อมูลบอกอะไรเกี่ยวกับยุทธวิธีที่ใช้ในการเรียนการสอน

2. What เรากำลังเก็บข้อมูลอะไร เก็บข้อมูลจากหลายแหล่ง หลายวิธี และหลายช่วงเวลา

3. Where เราจะเก็บข้อมูลจากไหน กลุ่มตัวอย่างคือใคร จำเป็นต้องระบุนักเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูลระยะยาวหรือไม่

4. When เราจะเก็บข้อมูลเมื่อไร และนานแค่ไหน

5. Who ใครเป็นคนเก็บข้อมูล เก็บเองหรือให้ครูช่วยเก็บ

6. How จะรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร และจะมีการแลกเปลี่ยนผลการวิจัยอย่างไร

2. แหล่งข้อมูล

การวิจัยปฏิบัติการควรพยายามใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่โรงเรียนจัดเก็บหรือที่ครูจัดเก็บ เช่น คะแนนสอบจากแบบสอบมาตรฐาน สถิติโรงเรียน ภูมิหลังครอบครัว การเข้า

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ชั้นเรียน เกรค Bassey (อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช . 2544 : 56) ได้เสนอตัวอย่างข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากนักเรียน การสังเกตพฤติกรรม การรายงานประสบการณ์ การทดสอบ การแสดงความคิดเห็นและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เช่น การบ้าน งานเขียน งานความคิดสร้างสรรค์

2. ข้อมูลจากผู้ปกครอง การรายงานประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็น เก็บจากแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์

3. ข้อมูลจากเพื่อนครู การสังเกต การรายงานประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็น สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อการสอน ข้อมูลที่จัดเก็บหรือการแสดงการวิจัยทางด้านการสอน

4. ข้อมูลจากตนเอง การสังเกตกิจกรรมต่าง ๆ อาจเก็บข้อมูลโดยการ บันทึกวิดีทัศน์ บันทึกประจำวัน การแสดงความคิดเห็น

3. เทคนิคการเก็บข้อมูล

เทคนิคการเก็บข้อมูลในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมีหลายประเภท แต่ละประเภทมีกระบวนการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ตารางที่ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บข้อมูล

เทคนิค	รายละเอียดของเทคนิค
1. ข้อสอบแบบเขียนตอบ	เครื่องมือวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียน วัดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาตามที่กำหนดในหลักสูตร
2. การบันทึกเหตุการณ์/การบันทึกภาคสนาม	บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน กิจกรรมในชั้นเรียน รวมทั้งความรู้สึก ปฏิกริยาของผู้เรียน การบรรยายสภาพต่าง ๆ ทางกายภาพ โครงสร้างกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ของผู้มีส่วนร่วมในชั้นเรียน เป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ และการสังเกตของผู้บันทึกข้อมูลที่ได้รับมาจากความรู้สึกส่วนตัว เป็นข้อมูลที่ช่วยกระตุ้นความจำ แต่อาจจะเกิดอคติได้ ต้องมีการฝึกอบรมในการใช้วิธีการนี้
3. การศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร	เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือการวิจัย เช่น แผนการสอน ผลงานของนักเรียน สื่อการสอน ตำรา บทความ ผลการเรียนของนักเรียน
4. แบบสอบถาม/การสำรวจ	ข้อคำถามที่จัดทำขึ้นให้กลุ่มผู้ตอบให้ข้อมูลโดยการเขียนตอบเป็นการสอบถามเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น ความเชื่อ ความต้องการ
5. การสัมภาษณ์	การเก็บข้อมูลด้วยการสอบถามด้วยปากเปล่า มีการเผชิญหน้า ได้ข้อมูลลึกซึ้ง แต่ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล
6. การบันทึกภาพถ่าย/เสียง	ใช้อุปกรณ์ถ่ายรูป เทป วีดิทัศน์ บันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สามารถตรวจสอบซ้ำได้
7. การสังเกต	การบันทึกเหตุการณ์ที่สังเกตเห็นในพฤติกรรมที่ผู้ที่สังเกตกำหนดไว้สามารถสังเกตได้ทั้งผู้ถูกสังเกตรู้ตัว และไม่รู้ตัว หรือเข้าไปสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ วิธีสังเกตใช้เวลานานมาก ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง แต่ค่อนข้างใช้เวลาในการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล
8. สังคมมิติ	เป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มที่จะศึกษา

ที่มา : สุวิมล ว่องวานิช . 2544 : 57

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนมี 2 ประเภท คือ ข้อมูลเชิงปริมาณกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนส่วนใหญ่นำเสนอข้อมูลดิบ โดยมีการแจงนับเป็นความถี่ ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย บางครั้งเสนอเป็นรูปกราฟ หรือแผนภูมิ เพื่อให้เข้าใจง่าย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ Freeman และ Bell (อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวานิช . 2544 : 66)ได้เสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพไว้ ดังนี้

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากฐานราก (grounded data analysis) เริ่มด้วย (1) การอ่านหรือพิจารณาข้อความ/ข้อมูลที่เก็บได้และกำหนด/ขีดเส้นประเด็นสำคัญในข้อความนั้น ๆ ตั้งชื่อประเด็นแล้วกำหนดเป็นคำสำคัญ(2) จัดกลุ่มประเภทของประเด็นสำคัญที่ได้จากการอ่าน(3) การหารูปแบบความสัมพันธ์ของคำสำคัญ/ประเด็นต่าง ๆ (4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับประเด็นที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ก็จัดแยกเป็นกลุ่มต่างหาก

4. การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจัดกลุ่มข้อมูลก่อน (priority data analysis) เริ่มต้นด้วย (1) จัดกลุ่มประเภทของข้อมูลล่วงหน้า โดยทำตารางแสดงความสัมพันธ์ของคำสำคัญที่กำหนด (2) อ่านข้อความ/ข้อมูลแล้วขีดเส้นประเด็นสำคัญที่ตรงกับคำสำคัญที่กำหนดไว้แล้ว (3) กำหนดประเด็นลงในช่องต่าง ๆ ของตารางที่เตรียมไว้แล้ว เพื่อหารูปแบบของความสัมพันธ์ (4) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับประเด็นที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้ก็จัดแยกกลุ่มต่างหาก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่คล้ายกับวิธีที่ 2 มีการกำหนดกลุ่ม/ประเภทของข้อมูลก่อน อ่านและวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่โดยจัดเข้ากลุ่ม/ประเภทข้อมูล แต่วิธีการนับความถี่ของข้อมูลที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่ม

5. การแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ต้องมีความหมาย ผู้วิจัยต้องสร้างความหมายจากข้อมูลอย่างสมเหตุผล เพื่อให้ทราบว่าคำตอบของคำถามวิจัยคืออะไร และเกิดประโยชน์มากหากให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ช่วยกันอภิปราย

6. การนำเสนอรายงานผลการวิจัย รูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนสามารถทำได้ 2 แบบ คือ แบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ (สุวิมล ว่องวานิช. 2544 : 68) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 รูปแบบการรายงานผลการวิจัยแบบเป็นทางการ

โครงสร้างของเนื้อหาสาระที่นำเสนอสำหรับการวิจัยเชิงวิชาการมีการนำเสนอที่มีรูปแบบตายตัว โดยมีหัวข้อสำคัญดังต่อไปนี้

1. บทนำ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา คำถามวิจัย กรอบแนวคิดของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย นิยามศัพท์ ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย ข้อจำกัดของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

6. บรรณานุกรม

7. ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

6.2 รูปแบบการรายงานผลการวิจัยแบบไม่เป็นทางการ

โครงสร้างของเนื้อหาสาระของการรายงานการวิจัยที่นำเสนอเหมือนรายงานการวิจัยเชิงวิชาการ แต่มักนำเสนออย่างสั้น ๆ และไม่ยึดรูปแบบการนำเสนอตายตัว ขอเพียงให้มีสาระครบถ้วนทำให้เข้าใจสิ่งที่ศึกษาและสิ่งที่ค้นพบ อย่างไรก็ดี รายงานการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ดี ควรแสดงหลักฐานเกี่ยวกับกระบวนการที่มีการสะท้อนผลกลับให้ทราบ เพื่อเป็นข้อมูลยืนยันข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย เนื่องจากจุดอ่อนของการวิจัยนี้อยู่ที่การขาดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการวิจัย การวิจัยแบบไม่เป็นทางการอาศัยประสบการณ์ของผู้วิจัยและเพื่อนร่วมงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาช่วยในกระบวนการวิจัย ซึ่งสามารถให้คำตอบที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง ดังนั้น มุมมองหรือการวิพากษ์วิจารณ์จากผู้มีส่วนร่วมจะทำให้ผลการวิจัยมีความแข็งแกร่งขึ้น

จากการศึกษากระบวนการในการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยครูเป็นผู้ดำเนินการวิจัย การกำหนดหัวข้อวิจัยได้มาจากห้องเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยก็ดำเนินการเก็บในห้องเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ครูและบุคลากรในโรงเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยนำไปใช้

ปรับปรุงพัฒนานักเรียนในห้องเรียนนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ วิธีการแก้ปัญหาได้มาจากประสบการณ์ของครูผู้ทำวิจัยหรือจากเพื่อนครู หรือจากการศึกษานวัตกรรมทางการศึกษา

2.6 การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะครูสามารถใช้ข้อมูลหรือนวัตกรรมใหม่ที่ค้นพบในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่ต้องการ ซึ่งการนำไปใช้ดังกล่าว จะทำให้การวิจัยในชั้นเรียนมีความสมบูรณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น (กรมวิชาการ . 2542 : 10)

ความสำคัญของการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้

1. ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถใช้นวัตกรรม วิธีการ เทคนิคการสอนหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ที่คุณภาพผ่านกระบวนการตรวจสอบที่เชื่อถือได้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

2. ทำให้ครูพัฒนางานของตนเองให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น เพราะครูสามารถนำข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการวิจัยมาใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

3. ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจนบรรลุศักยภาพสูงสุด เนื่องจากครูสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ตรงตามสภาพความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคน

4. ทำให้ผู้บริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลที่ใช้ปรับปรุงพัฒนางานบริหารและจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. ครูใช้เป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้น

6. ทำให้มีข้อมูลในการปรับปรุงหรือดัดแปลงงานในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างมีระบบ

7. ทำให้มีแนวทางในการดำเนินงานหรือกำหนดนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กร

8. จุดมุ่งหมายในการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

8.1 เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน

8.2 เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Rajabhat Mahasarakham University

8.3 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานเฉพาะด้าน

8.4 เพื่อใช้ประเมินผลและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูหรือหน่วยงาน

แนวทางการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ การนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้มีแนวทางดังนี้

1. นำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน

1.1 ผู้บริหาร นำไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่

1.1.1 ใช้ในการวางแผน/กำหนดนโยบายการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตร

1.1.2 ใช้ปรับปรุง/ดัดแปลงงานให้เป็นไปตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ เช่น การดำเนินโครงการ ต่าง ๆ ด้านวิชาการ การผลิตเอกสารวิชาการ

1.2 ครูผู้สอน นำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่

1.2.1 ใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนโดยตรง เช่นการสอนซ่อมเสริมผู้เรียนที่เรียนช้าไม่ทันเพื่อน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2.2 ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่นการใช้นิทานพื้นบ้านเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ

Rajabhat Mahasarakham University

1.2.3 ใช้ในการพัฒนาหลักสูตร เช่นครูสอนแบบหน่วยการเรียน โดยการบูรณาการ การเรียนรู้กลุ่มวิชาต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนด

2. นำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนการสอน เมื่อครูได้ข้อค้นพบความรู้ใหม่ ๆ จากการวิจัยแล้ว ควรมีการเผยแพร่ให้แก่บุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 เผยแพร่เพื่อให้บุคลากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในการอ้างอิง ค้นคว้า

2.2 เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดแนวทางในการศึกษาค้นหาความรู้ใหม่ที่ลึกซึ้งและมีประโยชน์ต่อไป

3. นำไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ

การวิจัยในชั้นเรียนนอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้วยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพครูอีกด้วย กล่าวคือ เมื่อครูทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้เป็นการเสริมสร้างความรู้

ทางวิชาการของตนเอง ทำให้ครูมีนวัตกรรม สื่อและวิธีสอนที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดมาตรฐานในการเรียนการสอนตามระบบประกันคุณภาพ อันสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของ อีกประการหนึ่งครูยังสามารถนำผลงานที่เกิดจากการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการ ตามหลักเกณฑ์การขอเลื่อนระดับหรือปรับตำแหน่งให้สูงขึ้นของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูได้อีกด้วย โดยผลงานนั้นควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. ผลงานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่
2. ผลงานมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด
3. ผลงานมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. ผลงานมีรูปแบบการเขียนรายงานที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับ

4. การส่งเสริมการนำผลการวิจัยไปใช้

4.1 ครู

4.1.1 จัดทำสรุปผลการวิจัยด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ๆ เผยแพร่แก่บุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 ครูควรนำวิธีการ/นวัตกรรมที่ค้นพบจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

4.1.3 ครูแลกเปลี่ยนงานวิจัยของตนกับผู้อื่น เช่น การนำเสนอผลการวิจัยในที่ประชุม การเข้าร่วมสัมมนา และการเผยแพร่เอกสาร

4.2 ผู้บริหาร

4.2.1 กระตุ้นให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน

4.2.2 ส่งเสริมให้ครูค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เช่น การศึกษาเอกสารทางวิชาการ

4.2.3 จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการทางวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

4.2.4 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูนำผลไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

2.7 ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

อุทุมพร จามรมาน (2537 :19) กล่าวว่านโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการที่ให้ครูรู้จักการแสวงหาข้อมูลที่เชื่อถือได้เป็นระบบด้วยการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำมาแก้

ปัญหาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู แต่สภาพการปฏิบัติกลับส่งผลตรงกันข้าม กล่าวคือ ครูต้องการเลื่อนตำแหน่ง ต่างพยายามหาทางที่จะทำรายงานออกมา เพื่อให้ตนเองได้รับตำแหน่ง โดยไม่ได้มุ่งที่จะนำผลงานดังกล่าวกลับไปสู่ชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูจึงทิ้งนักเรียนเกิดการแสวงหาตำแหน่ง เกิดปัญหาการบริหารงานในโรงเรียนเกิดผลลกระทบต่อนักเรียนและวงการศึกษา และไม่เป็นการพัฒนาการเรียนของนักเรียนและการสอนของครู เป็นต้น

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544 .ก : 144) กล่าวถึง ข้อจำกัดของการทำวิจัยในชั้นเรียน ไว้ดังนี้

1. การวิจัยในชั้นเรียนนั้นไม่ควรทำวิจัยคนเดียว แค่ควรแสวงหาความร่วมมือจากคณะครูในโรงเรียน ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน หรือเป็นการวิจัยทั้งโรงเรียน

2. การวิจัยในชั้นเรียน เป็นการวิจัยปฏิบัติการเพื่อนำผลไปใช้ ดังนั้นจึงต้องทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องหรือสม่ำเสมอ คือเป็นกระบวนการที่ควรทำอย่างไม่สิ้นสุด เพราะเป็นการพัฒนาผู้เรียนอีกทั้งพัฒนาตนเองไปตลอด

3. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษากลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนที่ครูรับผิดชอบในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนนั้น จึงไม่สามารถอ้างอิงไปยังประชากรเป้าหมายอื่น แต่อย่างไรก็ตามครูนักวิจัยก็สามารถที่จะพัฒนาเป็นความรู้ความสามารถอ้างอิงได้ต่อไป

ครูรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 8) กล่าวว่า แม้ว่าการวิจัยในชั้นเรียนจะมีประโยชน์แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการ ดังนี้

1. ครูที่ขาดความรู้และทักษะพื้นฐานทางการวิจัย และอยู่ห่างไกลแหล่งความรู้ หรือขาดผู้รู้ที่สามารถแนะนำได้ จะประสบปัญหาในการวิจัยในชั้นเรียน

2. การบริหารจัดการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนอาจเป็นพันธนาการที่ทำให้ครูไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้

3. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่จะต้องใช้ทั้งพลังกายและพลังใจทุ่มเทอย่างเต็มที่ รวมทั้งยังต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย

4. การวิจัยในชั้นเรียนมีขอบเขตจำกัดเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีจำนวนน้อย ทำให้คำตอบที่ได้จากการวิจัยไม่สามารถอ้างอิงเป็นสากลได้

5. เนื่องจากครูมีภาระงานในแต่ละวันเป็นอันมาก ทั้งการเรียนการสอนและงานโครงการอื่น ๆ ทำให้เหลือเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลน้อย

6. ครูอาจคิดว่าการวิจัยเป็นบทบาทของนักวิชาการที่ต้องมีความรู้ในการวิจัยโดยตรง มีประสบการณ์ หรือมีการศึกษาสูง จึงละเลยต่อการวิจัยในชั้นเรียน

7. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องอาศัยเวลาในการรอคอยคำตอบด้วยความอดทน ดังนั้น ครูที่ใจร้อนต้องการคำตอบเร็ว หรือใจเร็วด่วนสรุป ก็จะทำไม่ได้ หรือได้คำตอบที่ผิดพลาด

สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม (อ้างอิงใน วีรพล ฉลาดแย้ม 2544 : 34) กล่าวว่า ปัจจุบัน ครูสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระตือรือร้นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาในการวิจัยในชั้นเรียนของครูสรุปได้ ดังนี้

1. ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูให้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอกับงานวิจัย ฉะนั้นครูต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบใช้เวลาว่าง เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อมและเมื่อเปิดภาคเรียนครูได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาว่างในช่วงปิดภาคเรียนอีก 2 - 3 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลและผลิตงาน

2. ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการโดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ปัญหาเรื่องผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลายจากการนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน

จากนักการศึกษากล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ตรงกับคำกล่าวของ มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 54) ดังต่อไปนี้ คือ

1. ครูไม่มีความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน
2. ครูไม่เห็นคุณค่าของการทำวิจัยในชั้นเรียน
3. ครูเห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก
4. ขาดผู้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ขาดเอกสารงานวิจัยให้ครูดูเป็นแบบอย่าง
6. ครูไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนสามารถสรุปปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูได้ 3 ประเด็น คือ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม Mahasarakham University

1. ปัญหาด้านความรู้ในการวิจัย ครูส่วนมากไม่มีความรู้ในการทำวิจัย ไม่มีผู้ให้คำแนะนำ ขาดแหล่งเอกสารค้นคว้า

2. ปัญหาด้านงบประมาณ ครูผู้ทำวิจัยส่วนมากต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยคาดหวังว่าผลงานวิจัยที่ทำจะสามารถนำไปเสนอขอกำหนดตำแหน่งเพื่อได้รับเงินเดือนในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งในส่วนนี้ทำให้เกิดความเข้าใจที่ครดเคลื่อนเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนว่าผู้ที่ขอกำหนดตำแหน่งที่สูงขึ้นเท่านั้นที่ต้องทำวิจัยในชั้นเรียน ผู้ที่ไม่ประสงค์จะส่งผลงานไม่จำเป็นต้องทำวิจัย ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วการทำวิจัยในชั้นเรียนถือเป็นหน้าที่ของครูทุกคนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542

3. ปัญหาด้านเวลา เวลาเป็นเรื่องสำคัญในการทำวิจัย เพราะครูผู้ทำวิจัยจะต้องเก็บข้อมูล ศึกษาเอกสาร นวัตกรรม ปรึกษาเพื่อนครูเพื่อให้การศึกษามีความน่าเชื่อถือ แต่การงานของครูมีมาก นอกจากงานสอนต้องทำงานโครงการ และมอบหมายอื่น ๆ อีก ทำให้เวลาที่เหลือในการทำวิจัยน้อย ซึ่งขัดแย้งกับกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่ต้องให้รู้ผลโดยเร็วและนำผลไปใช้ได้ทันทันใด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2.8 การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การสนับสนุนและช่วยเหลือครูให้ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านการวิจัยเพื่อหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องทราบทิศทางการส่งเสริมการวิจัยเป็นอย่างดีเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารงานการวิจัยในชั้นเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัยอย่างแท้จริง

ความหมายของการส่งเสริม

ได้มีผู้ให้ความหมายของการส่งเสริมไว้หลายท่าน ซึ่งมีความหมายคล้าย และใกล้เคียงกัน ดังนี้

บุญมี ปะพะวะ (2541 : 22) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมหมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทัศนคติและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบได้ดีขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน (2546 :1112) ให้ความหมายของการส่งเสริมว่า หมายถึง การเกื้อหนุน , ช่วยเหลือสนับสนุนให้ดีขึ้น

จากความหมายของการส่งเสริมข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การส่งเสริม หมายถึง การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ การเกื้อหนุน ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ ความเจริญก้าวหน้า ความเข้าใจ ความร่วมมือ การฝึกปฏิบัติ รวมทั้งกระตุ้นและปรับปรุงงานและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

กองวิจัยทางการศึกษา (อ้างอิงใน บุญมี ปะพะวะ 2541 : 27-28)ได้สรุปความคิดของนักวิจัย นักวิชาการ ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ผู้สอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย จากการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษาเรื่อง "เส้นทางใหม่ในการวิจัยพัฒนา" เมื่อวันที่ 11-13 กันยายน 2533 ณ โรงแรมลพบุรีอินทร์ จังหวัดลพบุรี ได้เสนอแนวทางการพัฒนาและการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในชั้นเรียน

1. ควรตั้งศูนย์พัฒนางานวิจัยในส่วนภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัยอำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูล แหล่งค้นคว้าอ้างอิง

2. ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนักวิจัย สนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ทางวิจัยเพิ่มขึ้นและเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้วิจัย

3. ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ

4. จะต้องส่งเสริมให้มีครูมาประสานงานการวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และให้ความร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแล ติดตามผลการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

5. ควรสนับสนุนให้มีครูมาประสานงานการวิจัย การรวบรวม และเผยแพร่งานวิจัยในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายวางแผน และแก้ปัญหาการศึกษาอย่างกว้างขวาง

คุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา

1. จะต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่จะนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน

2. ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลา รวมทั้งจัดหาแหล่งทุนเพื่อการวิจัยทั้งในภาครัฐและเอกชน

3. ควรให้มีศูนย์สารสนเทศทางการวิจัยโดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยและอื่น ๆ ในหน่วยงานต่าง ๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุก ๆ หน่วยงาน

4. จะต้องให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการวิจัยในหน่วยงานการศึกษาอย่างจริงจัง ซึ่งต้องกระทำในรูปของการอบรม สัมมนา ติดตามให้คำปรึกษาการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนทำวิจัยได้สำเร็จ และควรให้สถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูมีหลักสูตรการทำวิจัยและภาคนิพนธ์ในทุกหลักสูตรปริญญาตรี

5. จะต้องช่วยกันสร้างความตระหนักให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหน้าที่ของตน รู้จักแบ่งเวลาเพื่อการพัฒนา จัดตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

การทำวิจัยในชั้นเรียน นับได้ว่าเป็นงานที่ท้าทาย ชวนให้คิด อยากลองทำ อยากติดตาม เกิดความกระตือรือร้น ใคร่รู้ใคร่เห็น และบางครั้งต้องใช้เวลานานเพราะเป็นงานละเอียดถี่ถ้วน พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ (2541 : 3) ให้ความเห็นว่าเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งสำหรับการช่วยเหลือและการให้การแนะนำทักษะความสามารถด้านการวิจัยให้กับครู โดยเฉพาะการเพิ่มสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยสำหรับครูนั้น จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหรือนำความรู้ทางการวิจัยไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา เทคนิคการสอนตลอดจนสื่อการเรียนการสอนอันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.9 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

บัญชา อึ้งสกุล (2539 : 61- 73) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน การบริหารเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้ปฏิบัติงานวิจัยในโรงเรียน ให้มีกำลังใจ

และสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจที่มีอยู่ในหน่วยงานนั้น ซึ่งมีปัจจัยสำคัญ 5 องค์ประกอบ กล่าวคือ

1. ในการส่งเสริมที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน มีความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ต้องการทำงานอย่างมีอิสระมีความเพียรพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้ ซึ่ง แมคคลีแลนด์ (Mccleland) ได้กล่าวถึงลักษณะของความสำเร็จ จะประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาส เพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ มีเป้าหมายระดับกลางเพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ ดังนั้น จึงไม่ตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพื่อลดความเสี่ยงและให้ความเชื่อมั่นในความสำเร็จสูง ต้องได้รับข้อมูลกลับที่ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อการตัดสินใจของคนในงานครั้งต่อไป และต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ ความรู้สึกเช่นนี้จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะที่จะประสบผลสำเร็จสูงต่อไป และ มูมอ (Moomaw) ได้อธิบายถึงหลักการที่นำไปสู่ความสำเร็จที่สำคัญคือ ผู้บริหารต้องพัฒนากลุ่มผู้นำ เพื่อช่วยบุกเบิกความรู้ การปฏิบัติงาน การพัฒนากลุ่มผู้นำอย่างนี้ จำเป็นต้องจัดหาแหล่งทรัพยากรเปิดโอกกาสในการฝึกและการจัดหาทุนเพื่อพัฒนาผู้นำ หรือ จัดหาบริการช่วยเหลือสนับสนุน ต้องกระตุ้นให้ความคิดใหม่ ๆ มีการสนับสนุน สิ่งประดิษฐ์ใหม่ มีการศึกษาทดลอง และให้มีการนำไปเผยแพร่ และต้องมีการประเมินผล กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดดำเนินการไปแล้วเพื่อจะได้ปรับปรุงเป้าหมายและนำไปคิดพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ

2. การให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน การให้ความยอมรับนับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานวิจัยในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพการให้ความยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจที่กระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปอยู่สถานะที่อยากทำงาน ซึ่งจะทำให้คนเกิดความรู้สึกว่า

2.1 งานที่ทำนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อหน่ายเป็นสิ่งที่ท้าทายและต้องใช้ความพยายามอย่างเต็มที่

2.2 มีอิสระที่จะทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย และสามารถใช้ความคิดริเริ่มของตนเองได้อย่างเต็มที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2.3 มีส่วนร่วมในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของกลุ่มหรือหน่วยงาน

2.4 ได้รับการยอมรับนับถืออย่างจริงจังในผลสำเร็จของงานที่ทำโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้บังคับบัญชา

2.5 การทำงานนั้น ทำให้ผู้ทำเกิดการพัฒนาตนเอง ได้มีความรู้ทักษะ ความสามารถประสบการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

3. การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยในโรงเรียนถือว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การนำการวิจัยเข้าไปช่วยให้การเรียนการสอน และนำผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของโรงเรียนได้นั้น ครูผู้ใช้หลักสูตรต้องสามารถวิจัยได้ และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา และถูกต้องกับสภาพปัญหาความเป็นจริง และมีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู ควบคู่กันไปซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมและปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูทุกคนต้องศึกษา และทดลองวิจัยกันอย่างจริงจัง เพื่อความก้าวหน้าในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติโดยจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครูเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยการสนับสนุนครูให้ทำการทดลองวิจัยทำการสอนที่ใช้เนื้อหาวัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีจัดชั้นเรียนใหม่ ๆ ให้ครูได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์กับครูคนอื่นซึ่งกำลังทดลองหรือทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้ครูได้เป็นผู้บรรยายปาฐกถาในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูเขียนบทความหรือหนังสือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ หรือจัดให้ทำงานในด้านที่มีความสามารถ หรือมีความสนใจเป็นพิเศษ

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำการวิจัยในโรงเรียน ความรับผิดชอบมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบเป็นพันธะผูกพันที่จะปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มใจ และเป็นความรับผิดชอบ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

4.1 หน้าที่การงานที่มีลักษณะคล้ายกัน ก็ควรรวมกันให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้หนึ่งผู้ใด

4.2 คุณสมบัติและความสามารถของบุคคลที่มอบหมายความรับผิดชอบว่าเป็นอย่างไรควรจะมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบประเภทใด เพียงใด หรือไม่

4.3 บางกรณีงานไม่เหมือนกัน แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน หรืองานที่มีลักษณะหน้าที่การงานมากกว่าหนึ่งอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Rajabhat Rajanagarindra University

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในโรงเรียน การวิจัยในโรงเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งของข้าราชการครูด้านหนึ่ง ซึ่งถือขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคลโดยยึดหลักปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม ว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วยเนื่องจากบำเหน็จที่บุคคลมีความพึงใจเท่านั้น จึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานจะดูได้จากเงินเดือน ความมั่นคงสภาพการปฏิบัติงานความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ลักษณะรูปแบบของการปกครอง บังคับบัญชา โอกาสที่จะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความเข้ากันได้กับเพื่อนร่วมงาน และผลประโยชน์ตอบแทนอื่น ๆ ฐานะทางสังคมการมีโอกาสประกอบกิจกรรมที่มีคุณค่า

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545 : 81-82)รายงานว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรทราบถึงบทบาทของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่มีในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตราที่ 30 ว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรทราบถึงบทบาทของตนเองเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้โดยจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และมุมค้นคว้า รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดงานเพื่อรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น/จุดด้อย จนได้จุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาครูให้ทำวิจัย

2. ให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารควรยกย่องชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษา และเผยแพร่ผลงานวิจัยของครูผู้ทำวิจัย

3. พัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

บทบาทนี้ผู้บริหารควรยั่วยุ และส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ไปศึกษาแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ เป็นต้น ควรจัดให้มีการอบรม/ประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการทำวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง

4. ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำจัดบรรยากาศให้สถานศึกษาให้มีความอิสระ กล้าคิด กล้าทำ ค้นคว้า แก้ปัญหา/พัฒนา ในสิ่งที่เป็นความก้าวหน้าในอาชีครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานด้านการวิจัยได้มีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

ผู้วิจัยเห็นว่า บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน เพื่อนำข้อค้นพบผลการวิจัยในชั้นเรียนไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน และสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารจะต้องพัฒนาครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ กระตุ้นให้มีความรู้ใหม่ ๆ สนับสนุน และให้ขวัญและกำลังใจ ยอบรับนับถือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง ควรให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน เพราะการวิจัยในชั้นเรียน ถือว่าเป็นเครื่องมือที่ใช้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน และยังเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนอีกด้วย ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545 : 81-82) ร่วมกับปัจจัยสำคัญ 5 องค์ประกอบของบัญชา อิ่งสกุล (2539 : 61-73)เป็นกรอบแนวคิดเพื่อสังเคราะห์เป็นแบบสอบถามต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2.10 การสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน

มนัส ไชยศักดิ์ (2544 : 54) ได้เสนอแนวทางในการให้การสนับสนุนครูให้ทำวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

1. ปัญหาครูไม่มีความรู้เรื่องวิจัยในชั้นเรียน ควรแก้ปัญหาโดยการจัดการ อบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครู โดยใช้วิทยากรจากศึกษานิเทศก์ หรืออาจารย์จากสถานบันอุดมศึกษา

2. ปัญหาครูไม่เห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้เป็นปัญหาที่แก้ไขยากพอสมควรที่ทำให้ทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน แต่ผลจากการที่ครูได้ฟังคำแนะนำจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนร่วมกับการชี้แจงเหตุผลของผู้บริหารโรงเรียนก็จะทำให้ครูเห็นคุณค่าของการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น และนอกจากนี้ผู้บริหารควรชี้แจงให้ครูทราบว่าระยะเวลาที่ได้เสียไปกับการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ ไม่ได้เกิดแต่เฉพาะนักเรียนเท่านั้น แต่การทำวิจัยในชั้นเรียนยังเป็นการแสดง

ถึงพัฒนาตนเองเพื่อการทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อให้ได้รับการยกย่องเป็นครูแกนนำ ครูต้นแบบและครูแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และความก้าวหน้าในหน้าที่ราชการแก่ตัวครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นให้ครูได้เห็นคุณค่าของการทำวิจัย

3. ปัญหาครูเห็นว่าการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยาก ปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพราะครูส่วนใหญ่ไม่เคยทำวิจัยในชั้นเรียนมาก่อน และที่สำคัญครูไม่เคยเห็นแบบอย่างรายงานการวิจัยในชั้นเรียนและคิดว่าเป็นเรื่องใหม่ ยากที่จะทำการศึกษาให้เข้าใจ ส่วนนี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องทำความเข้าใจกับครูถึงการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กำลังใจให้แง่คิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องไม่ยาก แต่ต้องใช้เวลาสำหรับการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติจริงแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยรายงานการวิจัยที่เขียนเป็นรูปเล่มนั้น ไม่จำเป็นจะต้องมีขนาดใหญ่เท่ากับงานวิทยานิพนธ์ เขียนรายงานเพียงไม่กี่หน้า หรือหน้าเดียวก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ ซึ่งการชี้แจงเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้จะคลายความกังวลให้กับครูที่คิดจะทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

4. ปัญหาไม่มีผู้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้เป็นปัญหาหนักสำหรับผู้บริหาร เพราะโรงเรียนบางแห่งไม่มีผู้ที่เคยทำวิจัยมาก่อน หรือบางโรงเรียนอาจจะไม่มีผู้ที่จบปริญญาโทเลย แต่ปัญหานี้สามารถแก้ได้ โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นแกนนำให้ครูได้ทำงานวิจัยเป็นทีม หรือทำงานร่วมกัน แต่ถ้าโรงเรียนแห่งนั้นมีครูซึ่งจบปริญญาโท ก็สามารถให้ครูผู้นั้นเข้ามามีส่วนร่วมเป็นแกนนำในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

5. ปัญหาครูไม่มีเอกสารงานวิจัยเป็นแบบอย่าง ปัญหานี้ผู้บริหารให้คำแนะนำโดยให้ครูได้มีโอกาสศึกษาตัวอย่างรายงานการวิจัยต่าง ๆ จากวารสารต่าง ๆ และจากวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา ผลงานทางวิชาการของอาจารย์ 3 หรืองานวิจัยทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์และถือเป็นแบบอย่างได้ โดยอาจชี้แนะให้ศึกษาวิธีการขั้นตอนดำเนินการ และการเขียนรายงานการวิจัย ฯลฯ แต่ควรชี้แจงให้ครูทราบว่าการเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนนั้นควรเขียนโดยรูปแบบที่รัดกุม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นเล่มใหญ่หลายหน้า แต่ถ้าผู้บริหารสามารถจัดหารายงานการวิจัยในชั้นเรียน ให้ครูได้เห็นรูปแบบที่ชัดเจนก็จะเป็นการดี เพื่อที่ครูจะได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนได้เร็วขึ้น

6. ปัญหาครูไม่มีเวลาที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน ปัญหานี้ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนช่วยได้มากและคงจะขึ้นอยู่กับเทคนิคของแต่ละท่านที่จะจัดเวลาให้ครูได้มีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

วันทนา ชูช่วย (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร ไม่ทำวิจัยมีสาเหตุสำคัญที่สุดคือ ไม่มีเวลาเนื่องจากงานสอนมีมาก สาเหตุรองลงมา คือ ครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำการวิจัยเพียงพอและสาแหตุอีกประการหนึ่ง คือ ครูไม่เห็นประโยชน์ในการทำวิจัยซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พีระวัฒน์ วงษ์พรม (2533: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 พบว่า

ในด้านสภาพของปัญหา และอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน และสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามีดังนี้

1. ครูขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย การใช้ค่าสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสาเหตุเนื่องจากการไม่เคยศึกษาหรืออบรมความรู้และทักษะทางการวิจัยขาดประสบการณ์ในการทำวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และจากบุคลากรผู้ช่วยวิจัย สาเหตุเพราะโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความสนใจและไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัยอย่างแท้จริง

3. ขาดแหล่งความรู้สำหรับค้นคว้า ตำราและเอกสารอ้างอิง โดยมีสาเหตุมาจากที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกลทำให้ไม่มีแหล่งความรู้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทำการวิจัย

4. ผู้วิจัยไม่มีเวลาและงบประมาณในการทำวิจัย สาเหตุเพราะครูมีเวลาน้อย ยากจนขาดความมั่นใจและมีงานอื่นเป็นงานประจำอยู่แล้ว

5. ผู้วิจัยขาดความมั่นใจและขาดงบประมาณสนับสนุนในการนำผลการวิจัยไปใช้ อีกทั้งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหานี้ ได้แก่ ครูขาดประสบการณ์ทางการวิจัย ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานการวิจัย และขาดตัวอย่างงานวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัย

ในด้านความต้องการในการทำการวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ความต้องการดังกล่าวจะสัมพันธ์กับปัญหาและอุปสรรคที่ครูประสบในการทำวิจัยในชั้นเรียน กล่าวคือ ครูต้องมีความรู้และทักษะในการทำวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย ครูต้องการแรงจูงใจและการสนับสนุนการทำวิจัย ทั้งจากผู้เชี่ยวชาญ และต้องการสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ครูทำ ครูต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการวิจัยให้ทันเวลา และควรมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยทุกปี ครูต้องการในด้านเวลาโดยอยากให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ กำหนดให้ผู้มีโครงการวิจัยให้ดำเนินการวิจัย โดยถือว่าเป็นเวลาหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนประจำและให้สิทธิแก่ครูผู้ปฏิบัติการสอนมาระยะหนึ่งลาไปทำการวิจัยโดยได้รับเงินเดือนตามปกติ และความต้องการในด้านแหล่งเรียนรู้ โดยครูอยากให้มีแหล่งความรู้ในระดับอำเภอโดยรวบรวมเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้อย่างเพียงพอ มีการตั้งศูนย์กลางการวิจัยในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับอำเภอ ซึ่งข้อค้นพบเกี่ยวกับความต้องการในการทำวิจัยและความต้องการความช่วยเหลือในการทำวิจัยในชั้นเรียนเหล่านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัสดา กองคำ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพการวิจัยในชั้นรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น" พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ต้องการนำผลการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งและการนำมาใช้สำหรับพัฒนาการเรียนการสอน ต้องการความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนการทำวิจัยจากผู้บริหาร ต้องการงบประมาณเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนทั้งจากงบประมาณของโรงเรียนและเอกชน และต้องการตำรา เอกสาร วารสารการวิจัย คอมพิวเตอร์ เครื่องพิมพ์ดีด ตลอดจนแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ และผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่เพียงพอสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

พันธณีย์ วิหคโต (2536 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง"สภาพปัญหาแนวทางพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา" พบว่า

1. สภาพปัจจุบันและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความต้องการที่จะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกหมวดวิชา และสภาพปัจจุบันครูทำการสอนโดยใช้แผนการสอนที่ตนเองจัดทำขึ้น และสามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอนในระดับ "ปานกลาง" สาเหตุที่ไม่สามารถสอนได้ตรงตามแผนการสอน เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนมากในแต่ละห้อง ทำให้การจัดกิจกรรม การใช้สื่อ เวลา และแบบประเมินผลไม่เป็นไปตามที่

กำหนด แนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแผนการสอนก็คือ ควรให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มากที่สุด เป็นการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มให้นักเรียนทำร่วมกัน ด้านสื่อและการประเมินผล ควรใช้หลาย ๆ รูปแบบ สื่อที่ใช้ต้องมีคุณภาพเร้าความสนใจของนักเรียนได้และง่ายต่อความเข้าใจของนักเรียน การประเมินผลควรใช้การประเมินผลเป็นกลุ่มแทนบุคคลเพื่อลดเวลา นอกจากนี้จำนวนนักเรียนแต่ละห้องไม่ควรเกิน 35 คน และให้มีการพัฒนาบุคลากรในด้านต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนด้านผลการเรียนของนักเรียนยังอยู่ในระดับไม่น่าพอใจ สาเหตุเพราะตัวนักเรียนเอง รองลงไปคือ ผู้ปกครองและครูผู้สอน วิธีการที่จะช่วยยกระดับผลการเรียนของนักเรียนก็คือ ต้องมีการสอนซ่อมเสริมและสอนพิเศษให้แก่นักเรียน โดยการสอนที่ครูเห็นว่าให้ผลดีต่อการเรียนของนักเรียนคืออภิปรายการเรียนเป็นกลุ่ม การเรียนแบบศูนย์การเรียน การค้นคว้า การใช้วีดีทัศน์ประกอบ และการทดลอง

2. สถานภาพด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และการใช้นวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อยหรือไม่รู้เลย และส่วนใหญ่ได้รับความรู้มาจากการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และมีความยินดีที่จะเข้าร่วมอบรมโดยมีเงื่อนไขว่าจะกลับไปทำการวิจัย คือ เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และการสร้างสื่อประกอบการเรียนการสอน ปัจจุบันได้มีการทำผลวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับน้อยมากหรือไม่มีเลย สาเหตุเพราะขาดประสบการณ์ยังไม่ได้รับการอบรม ไม่มีความรู้พอ ยังไม่เข้าใจและไม่รู้ขั้นตอนกระบวนการที่ถูกต้อง ไม่มั่นใจในการเก็บข้อมูล ส่วนผู้ที่เคยนำผลการวิจัยไปใช้แล้วนั้นนวัตกรรมที่นำไป ได้แก่ เทคนิควิธีสอน การผลิต และการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

เกียรติศักดิ์ วิสูตรรุจิรา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนมีความต้องการงานวิจัยทางการศึกษาโดยเฉลี่ยระดับ "มาก" ในทุกด้าน ความต้องการงานวิจัยด้านวิชาการ ด้านบุคคลและด้านกิจการนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน ความต้องการงานวิจัยด้านธุรการ การเงิน และอาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมของรัฐและเอกชนมีแนวดำเนินการให้ได้มาซึ่งงานวิจัยที่ต้องการ ด้านวิชาการ ด้านบุคคล ด้านกิจการนักเรียน และด้านสัมพันธ์ชุมชนในทำนองเดียวกัน ยกเว้นด้านธุระการการเงิน และอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน 2 ประเภท มีวิธีการไม่ตรงกับปัญหาในการใช้ผลงานวิจัยของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมของรัฐและเอกชน

นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เส้นทางพัฒนาครูนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษา" การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาเส้นทางในการพัฒนาครูนักวิจัย จากวิธีการวิจัยรายกรณีครูดีเด่นระดับประถมศึกษาท่านหนึ่งด้วยวิธี การศึกษาครอบคลุมการศึกษาอัตชีวประวัติ การวิเคราะห์เอกสาร การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เส้นทางพัฒนามาสู่การเป็นครูนักวิจัยของกรณีศึกษาเริ่มจาก คุณลักษณะส่วนตัวที่เป็นคนชอบใฝ่หาความรู้ ช่างคิด ชอบอ่าน ชอบเขียน และรักธรรมชาติ ลักษณะดังกล่าวพัฒนามาด้วยการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานในลักษณะของการสังเกต วิเคราะห์ สังเคราะห์และสั่งสมประสบการณ์ชีวิตและการทำงานอย่างบูรณาการในหน้าที่ครูที่รักเด็กและปรารถนาจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก ส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาสู่การเป็นครูนักวิจัย ที่ใช้รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร ศึกษาเป็นรายกรณี การวิจัยพัฒนา ส่วนปัญหาของการวิจัยมาจากปัญหาของนักเรียน โดยครูมองเห็นโอกาสของการเรียนรู้ คือ มโนทัศน์เริ่มต้นที่สำคัญการวิเคราะห์ปัญหาซึ่งเป็นขอบข่ายจากการสังเกต นักเรียนแต่ละคนในวงกว้างไปสู่แนวคิดของการช่วยเหลือเด็กรายบุคคล วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและในอนาคต ด้วยวิธีการเรียนรู้ของเด็กประโยชน์จากการวิจัยคือ การพัฒนานักเรียนพัฒนาตนเองให้สามารถพัฒนาการสอนนักเรียนให้ถูกต้องและสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น และผลกระทบสู่การพัฒนาเพื่อนครู

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ประภัสสร วงษ์ดี (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "กระบวนการและการใช้ผลผลิตการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูนักวิจัยในโรงเรียนประถมศึกษา : การศึกษาเชิงสำรวจและรายกรณี" ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการของครูนักวิจัย เริ่มจากปัญหาการจัดการเรียนการสอนและขาดความพร้อมของนักเรียน ครูนักวิจัยจะเลือกปัญหาวิจัยที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในการทำงานสอนและการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือในการวิจัยครูสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักเรียนในชั้นเรียนของตนเอง และการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย

2. ครูได้มีการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านการพัฒนาวิธีสอนและสื่อ เพื่อพัฒนานักเรียน และพัฒนาการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู

ประภารัตน์ มีเหลือ (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง "การศึกษาสมรรถภาพของครูนักวิจัย" ด้วยการใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูนักวิจัยที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 348 คน เกี่ยวกับสมรรถภาพที่จำเป็นของครูนักวิจัย และองค์ประกอบของสมรรถภาพครูนักวิจัย ผลการวิจัยพบว่า

1. รายการสมรรถภาพครูนักวิจัยที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุด ในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ประสบผลสำเร็จ 10 รายการแรก คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตร สามารถวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของนักเรียนได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง มีความซื่อสัตย์และซื่อตรงในทางวิชาการเป็นนักอ่าน มีความละเอียดรอบคอบ ทำงานเป็นระบบ มีใจกว้าง รับฟังและเคารพความคิดเห็นทางวิชาการของผู้อื่น ศึกษาเอกสาร ตำราและสื่อต่างๆ เกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มีความคิดอิสระริเริ่มสร้างสรรค์ และมีศรัทธาต่อการวิจัย

2. องค์ประกอบของสมรรถภาพการวิจัยที่สำคัญมี 7 องค์ประกอบ เรียงลำดับ คือ ความรู้ความสามารถในระเบียบวิธีการวิจัยและการดำเนินการวิจัย ด้านทักษะในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านจรรยาบรรณนักวิจัย ด้านบุคลิกภาพและคุณธรรมของครู ด้านทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และการใช้ข้อมูลข่าวสาร และด้านความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

ลัดดา ดำพลงาม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "กระบวนการและผลของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีผลต่อพฤติกรรมการสอน" เพื่อศึกษากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมของครูนักวิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารจัดการชั้นเรียนและผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และศึกษาพฤติกรรมของครูที่มีผลต่อการวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนให้ครูนักวิจัยเกิดความคิด ความมั่นใจในการดำเนินงานเป็นแรงจูงใจให้ทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อันสืบเนื่องไปยังลักษณะและพฤติกรรมของครู คือ ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนความสนใจในการค้นคว้า การเห็นโอกาสของการเรียนรู้ ความสนใจในการสังเกตและบันทึกความเอาใจใส่นักเรียน และมีความรับผิดชอบในงานครู

ทั้งนี้กระบวนการและผลของการวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ครูนักวิจัยมีพฤติกรรม ดังนี้ เป็นผู้ร่วมเรียนรู้กับศิษย์และเป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มีความยืดหยุ่นทั้งเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอันนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับ

นักเรียน ตลอดจนการให้คำแนะนำ และส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความต้องการและความสามารถ

บุญมี ปะพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำพู" ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการวิจัยในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้นด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ "มาก" เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" แต่โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับ "มาก"

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาด และประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Mahasarakham Rajabhat University

วิไลวรรณ สมบูรณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " ปัญหาและความต้องการวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองบัวลำพู" ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีปัญหาและต้องการการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนเรียงตามลำดับ คือด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านการดำเนินการวิจัย ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านงบประมาณ ส่วนความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนเรียงตามลำดับคือ ด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ด้านงบประมาณ ด้านสมรรถภาพในการวิจัย และด้านการดำเนินการวิจัย

วีรพล ฉลาดแย้ม (2544 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " การวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำพู" เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ครูประถมศึกษาร้อยละ 15.21 เคยทำวิจัยในชั้นเรียน การให้การสนับสนุนการทำวิจัยอยู่ในระดับ

"ปานกลาง" ทักษะและความรู้ในการทำวิจัยอยู่ในระดับ "น้อย" ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองว่ามีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับ "มาก"

ปัญหาของการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษามีอยู่ในระดับที่ "มาก" ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัยเป็นต้น

ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษามีอยู่ในระดับ "มาก" ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการวิจัยและแหล่งศึกษาค้นคว้างานวิจัย

มานพ วรรณารักษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " สภาพปัจจุบันและความต้องการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติ และสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการมาก ได้แก่ การแนะนำวิธีวิจัยในชั้นเรียน แนะนำการวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาในชั้นเรียน กระตุ้นให้ครูผู้สอนใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการเรียน และกระตุ้นให้ครูหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

2. ผู้บริหารต้องการให้ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยจัดหาวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ จัดหาเอกสารวิชาการมาให้ครูศึกษา การศึกษาดูงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการในระดับอำเภอ

3. ในด้านครูผู้สอน เห็นว่า กิจกรรมการพัฒนาส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ได้มีการปฏิบัติและสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับกิจกรรมที่ดำเนินการมากคือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

4. ครูผู้สอนต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้วิทยากรให้ความรู้ ประชุมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนในระดับอำเภอ ศึกษาดูงาน และศึกษาเอกสารตำรา

เพลินพิศ ดาศักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร" ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม Rajabhat Mahasarakham University

1.1 ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้น ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

1.2 ผู้บริหารโรงเรียน มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ยกเว้น ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ "มาก"

1.3 ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติ โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ "ปานกลาง" 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการนะผลการวิจัยไปใช้

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้าน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างจากโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็นระหว่างครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียน การกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการกำหนดนโยบายในการทำวิจัยในชั้นเรียนการกำหนดแผนในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทรัพยากรและแหล่งทุนในการทำวิจัยในชั้นเรียน และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University

พิทักษ์ศิลป์ สุโนภักดิ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งด้านผู้วิจัยและด้านการสนับสนุนการทำวิจัย อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับสภาพการทำวิจัย พบว่า ด้านครูผู้ทำวิจัย มีข้อที่อยู่ใน

ระดับมาก 3 ข้อ คือ ยอมรับความรู้ความจริงที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง การรายงานผลการวิจัยตามข้อเท็จจริงที่ได้ค้นพบและการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างทางวิชาการ ส่วนในด้านการสนับสนุน มีข้อที่อยู่ในระดับมาก 3 ข้อ คือ โรงเรียนมีนโยบายส่งเสริมการวิจัย โรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมความรู้ด้านการวิจัยและโรงเรียนกระตุ้นให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน ความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเทศบาลเมืองหนองคาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีความต้องการสูงสุดคือ การหาแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ การจัดสรรงบประมาณและการพัฒนาความรู้ และเมื่อเปรียบเทียบสภาพและความต้องการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูเทศบาลเมืองหนองคาย ทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บีเลน ดี.ซี.รีอัส (อ้างอิงใน พุทธชัย ใจชื่น. 2546 : 55) ได้ทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกเสนอต่อ มหาวิทยาลัย ฟลอริดา เรื่อง "สมรรถภาพบางประการของนักวิจัยสถาบันในวิทยาลัยชุมชน" เพื่อวิเคราะห์สมรรถภาพเฉพาะที่นักวิจัยใช้บ่อยที่สุดในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะในวิทยาลัย-ชุมชน สาเหตุที่ทำให้มีการศึกษาครั้งนี้มี 2 ประการคือ มีพื้นฐานมาจากความต้องการ ด้านการวิจัยเพิ่มมากขึ้นและมีพื้นฐานมาจากคุณภาพของงานวิจัยจำนวนน้อยที่พิมพ์เผยแพร่ อย่างมีคุณภาพ รายงานการวิจัยที่ไม่ได้รับการพิจารณาในการพิมพ์ เผยแพร่นั้นเป็นเพราะการออกแบบผิดพลาด การใช้วิธีที่เหมาะสม ตลอดจนข้อค้นพบนั้นไม่มีประโยชน์เป็นต้น

สมูเลียน (อ้างอิงใน วีรพล ฉลาดแย้ม. 2544 : 48) ได้ทำการวิจัยเรื่อง " The collaboration process in action research" โดยทำการศึกษากระบวนการร่วมมือกันของทีมวิจัยซึ่งประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกันทุก ๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งต้องมีความร่วมมือกันในการตั้งวัตถุประสงค์ในปีที่ 2 พวกเขาตระหนักว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงโรงเรียนแต่เป็นการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาโรงเรียน ผลที่ได้จากความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ตามความรู้สึกของครู ก็พบว่า ในช่วง 2 ปี ทำให้เขามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำการวิจัยในโอกาสต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Rajabhat Mahasarakham University

อะดีลี (1989 : 348) ได้ศึกษาเรื่อง ครูในฐานะนักวิจัยกับแนวทางที่แตกต่างกันในการรอบรู้พบว่า เขตการศึกษาต้องให้โอกาสครูเข้าร่วมในการวิจัย ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการพัฒนาบุคลากรเน้นการใช้โปรแกรมครูนักวิจัย พร้อมทั้งจัดให้มีการสนับสนุนจากเพื่อนและยอมรับบทบาทซึ่งกันและกัน ครูประสบปัญหาที่เกิดจากเวลาไม่เพียงพอ ความไม่แน่นอน ความไม่สนใจของผู้บริหาร แต่ถ้าเมื่อให้การสนับสนุนก็จะทำให้แก้ปัญหาบางอย่างได้

โอเวนส์ (อ้างอิงใน กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. 2541 : 52) ได้ศึกษาการใช้กระบวนการที่อบรมครูประจำการที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาให้รู้จักนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการพัฒนาการสอนในชั้นเรียนของตนเอง โดยมีครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาเป็นติวเตอร์ ติดตามประเมินผลและตัดสินพัฒนาทางวิชาชีพในการสอนวิทยาศาสตร์ของครูประถม งานวิจัยนี้ดูการพัฒนาความก้าวหน้าของติวเตอร์ภาคปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมตรวจสอบความเที่ยงตรง ดูแลวิธีการประเมินภาคปฏิบัติ กระบวนการวิชาทำนองเดียวกัน ความรู้กับการศึกษาของติวเตอร์ โดยเฉพาะระหว่างการเข้าไปสังเกตการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา ซึ่งใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูประถมศึกษาจำนวน 6 คน ใช้กรณีศึกษาสำหรับงานภาคปฏิบัติ และดูแลความเข้าใจการสอนและการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนประถมศึกษา และการพัฒนาทางวิชาชีพครูและการประเมินผลของครูเหล่านี้

ผลการวิจัยสรุปว่า ครูได้เพิ่มพูนทักษะ และความเข้าใจในการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพจากข้อมูลที่จะสะท้อนประสบการณ์ในชั้นเรียนและจากการเข้าร่วมอภิปรายฉันท์มิตร ผลการวิจัยสนับสนุนความเชื่อในคุณค่าของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการบูรณาการทฤษฎีและปฏิบัตินำไปสู่การปรับปรุงการสอน ส่วนผู้ที่อยู่ในฐานะติวเตอร์ซึ่งเป็นผู้วิจัยงานชิ้นนี้ได้รับความเข้าใจ (เกิดปัญญา) และทำการปรับปรุง ภาคปฏิบัติในกระบวนการวิชาอบรมซึ่งนำไปพัฒนาวิชาชีพด้วย

เคนเนท(1992 : 369) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อใหญ่ ๆ แต่ข้อสรุปที่ 3 คือการสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหารที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็นโดยผู้เข้าร่วมว่าด้วยการวิจัยในฐานะเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคเด่น ๆ 2 อย่างต่องานวิจัยของครูคือ เวลา และทัศนคติ โดยข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
Rajabhat Phranakhon University

ครูในโรงเรียนของรัฐ Pennsylvania เพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ดีต้องทำด้วยความสมัครใจ ทำเป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น พบว่า ผลงานวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปเป็นผลงานวิชาการเพื่อขอกำหนดตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนสูงขึ้น ในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนจะสำเร็จได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่มีต่อการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน ส่วนในด้านครูผู้สอน ผู้บริหารต้องการให้การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนโดยจัดหาวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ จัดหาเอกสารวิชาการมาให้ครูศึกษา การศึกษาดูงาน และการประชุมปฏิบัติการในระดับอำเภอ ซึ่งในด้านครูผู้สอนต้องการพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนโดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ประชุมปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนในระดับอำเภอ ศึกษาดูงานและศึกษาจากเอกสารตำรา ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน รวมทั้งพบว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการตั้งสมมติฐานการวิจัย ในการศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาการเรียนการสอนในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 และเขตการศึกษาอื่น ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University